

Projekt

z dnia 30 kwietnia 2015 roku zatwierdzony przez
Zarząd Powiatu Tarnogórskiego

**UCHWAŁA NR .....
RADY POWIATU TARNOGÓRSKIEGO**

z dnia ..... 2015 r.

w sprawie przyjęcia informacji o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Tarnogórskiego za rok 2014

Na podstawie Na podstawie: art. 4 ust. 1 pkt 2, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.)¹⁾ w związku z art. 12 a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r. nr 212 poz. 1263 z późn. zm.)²⁾

**Rada Powiatu
uchwała:**

§ 1. Przyjmuje się informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Tarnogórskiego za rok 2014, w treści określonej w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tarnogórskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

---

¹⁾Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano: Dz. U. z 2013 r. poz. 645, Dz. U. z 2014 r. poz. 379, poz. 1072;

²⁾Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano: Dz. U. z 2011 r. nr 113, poz. 657, Dz. U. z 2012 r. poz. 460, poz. 892, Dz. U. z 2013 r. poz. 2, Dz. U. z 2015 r., poz. 277.

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Powiatu Tarnogórskiego
z dnia ..... 2015r.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2014

Bytom 2015

Zgodnie z art. 12a ust.3 ustawy z dnia 14 marca 1985r o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2011 Nr 212 poz. 1263 z późn. zm.) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu przedstawia „*Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2014*”. Raport obejmuje zagadnienia i problemy zdrowotne, nad którymi Państwowa Inspekcja Sanitarna jako instytucja powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego sprawuje nadzór.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk, przeprowadzanie kontroli, analiza ustaleń pokontrolnych oraz ocena skuteczności prowadzonych działań.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych. Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu stale poprawia się, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno-higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych jak i władz samorządowych i administracyjnych.

Działalność restrykcyjno-kontrolna nie jest główną czy jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Do naszych zadań należy także pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia, inicjowanie i wytaczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie higieny i racjonalnego odżywiania i zapobiegania chorobom.

Mam nadzieję, że raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana poniżej ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych.....	5
1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych.....	5
2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych.....	7
3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego.....	8
Wnioski.....	9
II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą.....	10
1. Stan sanitarny szpitali.....	10
2. Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno – opiekuńczego.....	11
3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych.....	12
4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy.....	14
5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	15
Wnioski.....	15
Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna	
III. żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.....	16
1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	20
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych....	21
3. Piekarnie.....	22
4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX.....	23
5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami.....	23
6. Akcje.....	23
7. Działalność interwencyjna.....	28
Wnioski.....	29
IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia oraz wody do kąpieli	31
1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę.....	31
2. Ocena jakości wody w basenach i kąpieliskach.....	38
3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej.....	38
V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.....	40
1. Domy pomocy społecznej.....	41
2. Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie.....	41

3.	Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z w/w usług.....	42
4.	Dworce kolejowe i autobusowe.....	43
5.	Port lotniczy.....	43
6.	Ustępy publiczne.....	43
7.	Noclegownia.....	43
8.	Baseny kąpielowe.....	44
9.	Środki transportu.....	44
10.	Składowiska odpadów komunalnych.....	44
11.	Akcje i współpraca z innymi jednostkami i podmiotami.....	44
12.	Inne informacje.....	44
13.	Interwencje.....	45
	Wnioski.....	46
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych.....	47
1.	Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych.....	48
2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia.....	52
3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna.....	54
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży.....	54
5.	Interwencje.....	55
	Wnioski.....	56
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy.....	57
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy.....	57
2.	Choroby zawodowe.....	63
3.	Działalność interwencyjna.....	64
	Wnioski.....	65
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.....	66
IX.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	71
X.	Działalność laboratoryjna.....	81

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2014 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono łącznie **741** wywiadów epidemiologicznych w ogniskach chorób zakaźnych.

Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wzrosła porównaniu do roku ubiegłego o 156.

Na podstawie analizy zachorowań na choroby zakaźne w 2014 r. w porównaniu z rokiem 2013 zaobserwowano znaczny wzrost liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby.

W 2014 roku zarejestrowano ogółem 21 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby tj. o 18 zachorowań więcej niż w ubiegłym roku. W ogólnej liczbie wirusowego zapalenia wątroby zarejestrowano 1 ostre wzw typu B, 6 zachorowań na przewlekłe i bliżej nie określone wzw typu B, 14 zachorowań na wzw typu C. Znaczny wzrost nastąpił w liczbie zachorowań na ostre oraz przewlekłe i bliżej nie określone wzw typu B w porównaniu z poprzednim rokiem, kiedy nie rejestrowano takich zachorowań, a także wzw typu C o 12 przypadków. Nie zarejestrowano przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu A.

W grupie chorób szerzących się drogą pokarmową w 2014r. zarejestrowano 13 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką *Salmonella* – o 9 przypadków mniej niż w roku poprzednim, nie rejestrowano przypadków zakażeń pozajelitowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella*.

Zarejestrowano także 54 przypadki innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (wzrost o 17 przypadków), 151 przypadków innych bakteryjnych zatruc pokarmowych (wzrost o 49 przypadków), 99 przypadków biegunek o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (spadek o 57 przypadków), 142 przypadki wirusowych zakażeń jelitowych (wzrost o 33 przypadki).

Wśród innych bakteryjnych zakażeń jelitowych dominującym czynnikiem etiologicznym było *Clostridium difficile*. W 2014 roku zarejestrowano 49 przypadków zakażeń wywołanych tym patogenem, to jest o 19 przypadków więcej niż w roku 2013. Wzrost liczby tych zakażeń wynika z coraz powszechniej stosowanej przez szpitale diagnostyki w kierunku wykrywania *Clostridium difficile*.

Nadal obserwowany jest wzrost liczby przypadków innych bakteryjnych zatruc pokarmowych nie określonych oraz biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, który jest związany jest z tendencją ograniczania przez szpitale badań diagnostycznych mających na celu identyfikację czynnika etiologicznego.

W 2014 r. wystąpiły 4 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową, w których łącznie narażonych było 115 osób, natomiast zachorowało 12 osób, wystąpiło 1 zakażenie bezobjawowe, nie odnotowano przypadków zgonu z powodu zakażenia.

Porównując do roku ubiegłego ilość ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową zmniejszyła się o 2 ogniska.

Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w :

- oddziałach szpitalnych - 3 ogniska, narażonych było łącznie 109 osób, zachorowało 8 osób.

W 1 ognisku ustalono czynnik etiologiczny zachorowań, zakażenia wywołane zostały przez *Clostridium difficile*. W 2 ogniskach nie ustalono czynnika etiologicznego, zachorowania

zakwalifikowano jako zakażenia wirusowe jelit nie określone (1 ognisko) oraz biegunka o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (1 ognisko),

- mieszkaniu prywatnym – 1 ognisko, narażonych było 6 osób, zachorowały 4 osoby, wystąpiło 1 zakażenie bezobjawowe. Czynnikiem etiologicznym zachorowań była Salmonella z grupy D typ enteritidis. Ustalono i potwierdzono nośnik zatrucia, były nim jaja od kur hodowanych na własne potrzeby.

W grupie chorób wieku dziecięcego zanotowano wzrost liczby zachorowań na następujące choroby :

- ospa wietrzna - 1031 przypadków (wzrost o 576 zachorowań),
- różyczka - 109 przypadków (wzrost o 30 zachorowań),
- płonica – 60 przypadków (wzrost o 26 zachorowań),

natomiast zaobserwowano nieznaczny spadek zachorowań na świnkę - 4 przypadki (spadek o 1 zachorowanie).

Nie zarejestrowano przypadków zachorowań na odrę i krztusiec.

Liczba zachorowań na boreliozę wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 23 przypadki, zarejestrowano 73 zachorowania.

Zanotowano 35 przypadków szczepienia przeciwko wściekliźnie osób narażonych na zachorowanie na skutek pokąsania przez zwierzęta – o 21 przypadków więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym.

W grupie zapaleń opon mózgowych i mózgu zarejestrowano 6 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie opon mózgowych (wzrost o 3 przypadki), 1 przypadek zachorowania na bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu (spadek o 2 przypadki), 1 przypadek zachorowania na zapalenie opon mózgowych inne i nie określone (tak jak w ubiegłym roku).

Ponadto w 2014r. zarejestrowano 1 przypadek zapalenia opon mózgowych wywołany przez Streptococcus pneumoniae. Nie notowano przypadków zapalenia opon mózgowych wywołanych przez Neisseria meningitidis oraz Haemophilus influenzae.

W ilości zachorowań na gruźlicę obserwowana jest od 2009 roku tendencja spadkowa. W 2014 roku zarejestrowano 23 zachorowania na gruźlicę, tak samo jak w roku poprzednim. W każdym przypadku zgłoszenia podejrzenia lub zachorowania na gruźlicę przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne. Osoby chore pouczono o przestrzeganiu higieny osobistej i otoczenia oraz konieczności kontynuacji leczenia, natomiast osoby z kontaktu z chorym objęto nadzorem epidemiologicznym.

W zakresie prowadzonego nadzoru kontynuowana jest współpraca ze specjalistycznymi placówkami właściwymi w zakresie leczenia gruźlicy i chorób płuc, celem prawidłowego opracowania ognisk zachorowań na gruźlicę oraz prowadzeniem nadzoru nad leczeniem chorych i badaniem osób z kontaktu.

W roku 2014 zaobserwowano znaczny spadek liczby zgłoszonych podejrzeń zachorowań na grypę, tj. z 4955 przypadków w roku 2013 do 44 przypadków w roku 2014. Spadek liczby zarejestrowanych przypadków może być spowodowany zarówno faktycznym spadkiem liczby zachorowań, jak również drastycznym pogorszeniem zgłaszalności zachorowań przez podmioty lecznicze w stosunku do lat poprzednich.

W 2014 roku nie zarejestrowano przypadków grypy, potwierdzonych badaniami wirusologicznymi.

Ilość osób zaszczepionych przeciwko grypie sezonowej spadła w 2014 roku o 246 w porównaniu z rokiem poprzednim. Zaszczepione zostały 2272 osoby.

W 2014 roku nie rejestrowano zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową. Niska zapadalność szczególnie w grupie młodzieży spowodowana jest między innymi większą świadomością społeczeństwa w zakresie inwazyjnej choroby meningokokowej oraz szczepieniami przeciwko meningokokom grupy C.

Na terenie powiatu tarnogórskiego w 2014 roku przeciwko meningokokom grupy C ogółem zaszczepionych zostało 97 osób, to jest o 42 osoby więcej niż w roku poprzednim.

Ponadto w 2014r. zarejestrowano 1 przypadek inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* – tak jak w roku poprzednim, natomiast nie zarejestrowano przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*.

Zarejestrowano także 1 przypadek róży - o 4 przypadki mniej niż w roku poprzednim.

W 2014 roku zarejestrowano również 2 przypadki lambliozy, 2 przypadki nowo wykrytego zakażenia HIV (o 1 więcej niż w roku 2013), 2 przypadki kiły (o 3 mniej niż w 2013r.), a także 1 przypadek leptospirozy, 2 przypadki mikobakteriozy.

W 2014r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiły 3 ogniska zakażeń szpitalnych, tak jak w roku poprzednim.

Łącznie ogniska objęły 8 pacjentów, zakażeń wśród pracowników medycznych nie było. Były to ogniska zakażeń szerzących się drogą pokarmową. W 1 ognisku ustalono czynnik etiologiczny zachorowań, zakażenia wywołane zostały przez *Clostridium difficile*. W 2 ogniskach nie ustalono czynnika etiologicznego, zachorowania zakwalifikowano jako zakażenia wirusowe jelit nie określone (1 ognisko) oraz biegunka o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (1 ognisko)

We wszystkich przypadkach ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzone zostały kontrole. Działania epidemiologiczne mające na celu wygaszenie ogniska prowadzone były we współpracy z działającymi w szpitalach zespołami kontroli zakażeń szpitalnych.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2014r. rozpatrzono 1 interwencję, która dotyczyła :

- przypadków biegunek u dzieci w Przedszkolu nr 2 w Tarnowskich Górach, ul. Gruzelki 2. Po rozpoznaniu sprawy ustalono, że główną przyczyną nieobecności dzieci w przedszkolu są infekcje dróg oddechowych, natomiast wystąpienie pojedynczych przypadków objawów ze strony przewodu pokarmowego, nie nasuwa podejrzenia ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową. Interwencję uznano za niezasadną.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2014 roku na terenie powiatu tarnogórskiego sprawowano nadzór nad **41** punktami szczepień. Skontrolowano **38** punktów szczepień, przeprowadzając **60** kontroli.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

Z przeprowadzonych kontroli sanitarnych w punktach szczepień wynika, że szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane u dzieci, młodzieży i osób dorosłych wykonywane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Dzieci i młodzież wzywana jest do szczepień systematycznie i na bieżąco.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są przez poradnię imiennie do PSSE w Bytomiu. PPIS w Bytomiu wystosował 15 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień wraz z listami informującymi o korzyściach wynikających ze szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz z przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2014 wynika, że obowiązkowe szczepienia ochronne u dzieci i młodzieży podlegającej do szczepień w analizowanym okresie zostały wykonane w stopniu dobrym. Nadal jednak obserwuje się nieznaczny spadek wykonawstwa szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży. Jest on spowodowany występowaniem środowisk opornych, brakiem złożonej deklaracji do poradni POZ, a także coraz większą aktywnością ruchów antyszczepionkowych.

3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego

W ramach systemu telefonicznego powiadamiania alarmowego w sytuacjach szczególnego zagrożenia prowadzone są całodobowe dyżury pod telefonem.

Numer telefonu alarmowego udostępniony jest placówkom służby zdrowia celem umożliwienia bezpośredniego kontaktu i powiadomienia o podejrzeniach zachorowań, wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych, w szczególności inwazyjnej choroby meningokokowej w dni robocze poza godzinami pracy i w dni wolne od pracy.

Wnioski

1. Podsumowując prowadzony w 2014 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że istotnym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PPIS w Bytomiu w analizowanym okresie było, tak jak w roku poprzednim, występowanie w podmiotach leczniczych ognisk zakażeń szpitalnych, a w szczególności ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, wywołanych przez *Clostridium difficile*. Sytuacja ta wymaga kontynuowania ścisłej współpracy z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych w celu szybkiego pozyskiwania informacji o podejrzeniu wystąpienia ogniska oraz niezwłocznego wdrożenia działań przeciwepidemicznych.
2. W związku z drastycznym spadkiem liczby zgłaszanych przypadków podejrzenia grypy przez podmioty lecznicze należy wzmocnić nadzór nad realizacją obowiązku zgłaszania przez lekarzy przypadków zakażeń i zachorowań na choroby zakaźne.

3. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2014 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 4 szpitalami na terenie powiatu tarnogórskiego:

- Zakon Posługujących Chorym OO. Kamilianie w Tarnowskich Górach, ul. Bytomska 22,
- NZOZ Zakład Pulmonologii w Tarnowskich Górach, ul. Lipowa 3,
- SP ZOZ „REPTY” Górnosławskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka w Tarnowskich Górach, ul. Śniadeckiego 1.
- Ośrodek Leczniczo - Rehabilitacyjny dla Dzieci i Młodzieży Kamieniec – Zbrośławice, Kamieniec, ul. Polna 2, w skład którego wchodzi 2 obiekty,

Wszystkie szpitale zostały skontrolowane.

W nadzorowanych szpitalach łącznie przeprowadzono **20** kontroli, mandatów karnych nie nałożono.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami sanitarno – higienicznymi wydano **1** decyzję administracyjną terminową, która dotyczyła poprawy stanu sanitarno – higienicznego obiektu, tj. malowania pomieszczeń.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 2 decyzje zmieniające termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanej decyzji.

Pranie bielizny szpitalnej odbywa się w 3 przypadkach w pralniach zewnętrznych na podstawie zawartej umowy, w 1 przypadku w pralni zlokalizowanej na terenie obiektu.

W oddziałach szpitalnych brudna bielizna gromadzona jest w workach płóciennych lub foliowych umieszczanych na stelażach lub w zamykanych pojemnikach i składowana przed przekazaniem do pralni w brudownikach lub magazynach brudnej bielizny.

Czysta bielizna przechowywana jest w magazynach czystej bielizny lub w wydzielonych na ten cel zamykanych szafach.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną szpitalną.

Wszystkie szpitale wytwarzają odpady medyczne zakaźne i posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych podpisane z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania do zamykanych i oznakowanych pojemników, ostre przedmioty składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w magazynach odpadów. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi.

Szpitaly posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątania i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego.

Stan sanitarno - higieniczny oraz techniczny szpitali oceniono jako dobry . Na bieżąco wykonywane są prace remontowe mające na celu utrzymanie właściwego stanu obiektów, a także na bieżąco realizowane są obowiązki nałożone w wydanych decyzjach.

Ponadto przeprowadzono kontrole tematyczne szpitali pod kątem oceny pomieszczeń i urządzeń celem wydania opinii. Wydano 2 opinie o spełnieniu wymagań. Szpitale posiadają zaopiniowane programy dostosowania.

W szpitalach przeprowadzono również kontrole działalności zespołów i komitetów kontroli zakażeń zakładowych. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Ponadto w 2 szpitalach przeprowadzono kontrole dotyczące oceny stopnia przygotowania na wypadek podejrzenia gorączki krwotocznej Ebola. Skontrolowane szpitale posiadają opracowane procedury postępowania oraz zabezpieczenie w podstawowe środki ochrony osobistej.

W 2014r. szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiły 3 ogniska zakażeń szpitalnych w SP ZOZ „REPTY” Górnosławskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętki.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono 3 kontrole, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto skontrolowano 1 podmiot leczniczy, udzielający całodobowych świadczeń zdrowotnych, będący filią podmiotu leczniczego zlokalizowanego poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Bytomiu:

„Centrum Dializa” Sp. z o.o. ul. Jabłoniowa 27 41-200 Sosnowiec - Oddział Kardiologii Inwazyjnej Zabiegowej (ul. Pyskowska 47-51, 42-612 Tarnowskie Góry).
Przeprowadzono 1 kontrolę w związku z wydaniem opinii sanitarnej.

2. Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno - opiekuńczego

W ewidencji PSSE w Bytomiu znajduje się 1 zakład pielęgnacyjno – opiekuńczy zlokalizowany na terenie powiatu tarnogórskiego. Został skontrolowany w 2014r. w ramach bieżącego nadzoru – realizacja planu kontroli.

Zakład ocenia się jako dobry. Jest on w pełni dostosowany do wymogów rozporządzenia MZ z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Obiekt wyposażony jest w instalację wodociągową i kanalizacyjną. Jakość wody jest stale monitorowana. Placówka zaopatrzona jest w dostateczną ilość sprzętu jednorazowego użytku. Odzież ochronna i środki ochrony indywidualnej są odpowiednie i w wystarczającej ilości. W obiekcie stosowana jest bielizna wielokrotnego użytku, która prana jest w pralni zewnętrznej zgodnie z umową. Zakład posiada oddzielne magazyny bielizny czystej i brudnej. Obiekt posiada umowę na odbiór odpadów medycznych podpisaną z uprawnioną firmą. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania. Odpady o ostrych krawędziach składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczną firmę odpady przechowywane są w wydzielonej chłodni przeznaczonej na ten cel. Odpady komunalne gromadzone są w plastikowych, zamykanych pojemnikach wyłożonych workami foliowymi. Usuwane są do ogólnych kontenerów na odpady komunalne. Zakład posiada opracowane i wdrożone procedury p/epidemiczne, w tym postępowania z odpadami medycznymi, dezynfekcji i mycia narzędzi oraz sprzętu medycznego, sprzątania i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania z bielizną brudną i czystą.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

W zakresie nadzoru sprawowanego nad obiektami, w których prowadzona była działalność lecznicza, w 2014r. przeprowadzono 154 kontrole w 91 obiektach spośród 197 obiektów nadzorowanych.

W 11 skontrolowanych obiektach stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higieniczne i techniczne. W związku z czym w 2014r. wydano 7 decyzji zarządzających terminowych. Zarządzenia dwóch decyzji wykonano w całości. Nałożono 6 mandatów karnych na łączną kwotę 1600 zł. Ponadto w 1 obiekcie wydano zalecenia doraźne, w 2 obiektach wszczęto postępowanie administracyjne, natomiast strony usunęły nieprawidłowości w ciągu 7 dni od daty podpisania protokołu, decyzji nie wydano.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli dotyczyły : nieprawidłowego bieżącego stanu sanitarnego pomieszczeń oraz wyposażenia, brudnych, zakurzonych ścian i sufitów w pomieszczeniach obiektów, zniszczonego zlewu w pomieszczeniu porządkowym, zniszczonego urządzenia chłodniczego do przechowywania odpadów medycznych zakaźnych, braku zabezpieczenia odpływu kanalizacyjnego w pomieszczeniu do przechowywania brudnej bielizny, zniszczonej stolarki okiennej, braku przeprowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, zniszczonej wykładziny podłogowej w gabinetach medycyny szkolnej, braku ciepłej wody w gabinecie oraz uszkodzonego podajnika na ręczniki jednorazowego użytku, braku przeprowadzania biologicznej kontroli skuteczności procesu sterylizacji, braku urządzenia stanowiska sterylizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami, braku do wglądu dokumentacji potwierdzającej przekazywanie narzędzi do sterylizacji zewnętrznej, braku dokumentacji procesu sterylizacji prowadzonej w obiekcie, nieprawidłowego postępowania z narzędziami stomatologicznymi, przeterminowanych pakietów z narzędziami po sterylizacji, przeterminowanego środka do dezynfekcji rąk, braku środka do dezynfekcji rąk w gabinecie diagnostyczno- zabiegowym, braku oznakowania pojemnika z roztworem dezynfekcyjnym, nieprawidłowego oznakowania pojemnika na odpady medyczne.

Negatywnie oceniono następujące obiekty:

- NZOZ DUO-MED Spółka Cywilna Tarnowskie Góry ul. Kościelna 30 – obiekt Gabinet Medycyny Szkolnej Tarnowskie Góry ul. Armii Krajowej 1,
- NZOZ Przychodnia Wielospecjalistyczna Sp z o.o. Tarnowskie Góry ul. Piłsudskiego 18 – obiekt Gabinet Higieny Szkolnej Tarnowskie Góry ul. Pokoju 14 ,
- Usługi Medyczne Śródmieście Spółka z o. o. Tarnowskie Góry ul. Bytomska 8 – obiekt Usługi Medyczne Śródmieście Przychodnia Specjalistyczna Nr 1 Tarnowskie Góry ul. Piłsudskiego 16,
- Diagnostyka Spółka z o.o. Kraków ul. Prof. Michała Życzkowskiego 16 - obiekt Laboratorium ul. Piłsudskiego 16, w Tarnowskich Górach,
- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach - Miejsce stacjonowania zespołów wyjazdowych WPR w Radzionkowie, ul. Długa 15.

Ponadto wydano 1 decyzję unieruchamiającą – Przychodnia Lekarska RAD-MED, Radzionków, ul. Gajdasa 1-4 – unieruchomienie Punktu poboru materiału do badań w związku z nieprawidłowościami w zakresie stanu sanitarnego : brak ciepłej wody w punkcie poboru materiału, brak stosowania przez personel odpowiednich środków ochrony indywidualnej (rękawiczek i fartucha ochronnego) podczas pracy z materiałem biologicznym

w pokoju pobrań, nieprawidłowości w zakresie procedury dekontaminacji rąk i skóry, zły bieżący stan sanitarno- porządkowy obiektu, nieprawidłowe warunki przechowywania odzieży wierzchniej i roboczej personelu, sprzętu jednorazowego użytku, nieprawidłowe warunki przechowywania odpadów medycznych.

Strona usunęła nieprawidłowości. Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, która wykazała usunięcie nieprawidłowości.

Wszystkie podmioty lecznicze, podobnie jak w latach ubiegłych są zaopatrywane w wodę do spożycia z ujęć, które są pod stałym nadzorem tut. Stacji. Woda jest przydatna do spożycia. Placówki te zaopatrzone są w odpowiednią ilość sprzętu jednorazowego użytku. Pracownicy posiadają odzież ochronną i środki ochrony indywidualnej w ilości wystarczającej. W obiektach stosowana jest bielizna wielokrotnego użytku oraz bielizna jednorazowa. Bielizna jednorazowa po użyciu traktowana jest jako odpad komunalny - pakowana w worki foliowe i usuwana do pojemników przeznaczonych na te cele. Bielizna brudna wielokrotnego użytku zbierana jest do worków foliowych i do chwili odbioru w celu przewozu do pralni gromadzona jest w wydzielonych pomieszczeniach porządkowych lub wydzielonych magazynach bielizny brudnej. Zapas bielizny czystej przechowywany jest w magazynach lub w wydzielonych szafach.

Podmioty wytwarzające odpady medyczne posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych podpisane z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania. Odpady o ostrych krawędziach składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w wydzielonych chłodnych pomieszczeniach lub w chłodziarkach przeznaczonych wyłącznie do tego celu. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych. Odpady medyczne pozostałe gromadzone są w plastikowych, zamykanych pojemnikach wyłożonych workami foliowymi. Usuwane są do ogólnych kontenerów na odpady komunalne.

W okresie sprawozdawczym nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi stwierdzono w 2 obiektach. W jednym przypadku po wszczęciu postępowania administracyjnego strona w ciągu 7 dni usunęła nieprawidłowości, natomiast w drugim obiekcie w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję unieruchamiającą.

Podmioty lecznicze posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji oraz mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

W 2014 roku zarejestrowano 1 interwencję dotyczącą ambulatoryjnego podmiotu leczniczego:

- nieprawidłowości w zakresie postępowania podczas pobierania materiału biologicznego do badań w Przychodni Lekarskiej RAD-MED Sp. z o.o. w Radzionkowie, ul. Gajdasa 1-4. Przeprowadzono kontrolę sanitarną, która wykazała nieprawidłowości w zakresie: brak ciepłej wody w punkcie poboru materiału, brak stosowania przez personel odpowiednich środków ochrony indywidualnej (rękawiczek i fartucha ochronnego) podczas pracy z materiałem biologicznym w pokoju pobrań, nieprawidłowości w zakresie procedury dekontaminacji rąk i skóry, zły bieżący stan sanitarno- porządkowy obiektu, nieprawidłowe warunki przechowywania odzieży wierzchniej i roboczej personelu, sprzętu jednorazowego użytku, nieprawidłowe warunki przechowywania odpadów medycznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję unieruchamiającą, nałożono mandat karny w wysokości 500 zł. Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, która wykazała usunięcie nieprawidłowości.

Bieżącym nadzorem objęty jest punkt medyczny zlokalizowany na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach.

W 2014 r. przeprowadzono 2 kontrole sanitarne w zakresie oceny spełnienia wymagań higieniczno- zdrowotnych oraz przygotowania na wypadek potencjalnego zagrożenia spowodowanego możliwością zawleczenia gorączki krwotocznej Ebola.

Port lotniczy posiada całodobowe zabezpieczenie medyczne – dyżury pełni lekarz i pielęgniarka.

Na terenie portu znajdują się pomieszczenia przeznaczone do udzielania świadczeń medycznych:

1. punkt pierwszej pomocy – zlokalizowany w Terminalu A w części ogólnodostępnej, w skład którego wchodzi gabinet badań lekarskich oraz 2-lóżkowa sala obserwacyjna dla pacjentów wraz z pomieszczeniem higieniczno – sanitarnym;
2. izolator zakaźny – przeznaczony do czasowej izolacji osób z podejrzeniem choroby zakaźnej, zlokalizowany w Terminalu B od strony płyty lotniska. Składa się z śluzy – pomieszczenia dla personelu medycznego oraz pomieszczenia pobytu pacjenta wraz z węzłem sanitarnym.

Postępowanie z odpadami medycznymi w obiekcie jest prawidłowe. Odpady odbierane są po uzgodnieniu telefonicznym przez specjalistyczną firmę. W obiekcie stosowana jest wyłącznie bielizna jednorazowa.

Punkt medyczny wyposażony jest w środki ochrony indywidualnej: kalosze, kombinezony Tychem, kombinezony ochronne przeciwko skażeniom biologicznym, maski z filtrami Hepa, gogle, rękawiczki ochronne, fartuchy jednorazowe, izolatory transportowe ABC przeznaczone do transportu pacjentów z podejrzeniem choroby wysoce zakaźnej, a także preparaty dezynfekcyjne. Ponadto port lotniczy dysponuje ambulansem, przeznaczonym do działań ratowniczych w obrębie lotniska.

W związku z możliwością zawleczenia chorób zakaźnych z innych krajów utrzymywana jest stała współpraca ze służbami medycznymi lotniska oraz ze Strażą Graniczną w celu szybkiego podjęcia działań przeciwepidemicznych.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się **156** prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2014r. skontrolowano **43** obiekty, przeprowadzając łącznie **44** kontrole, w tym **35** kontroli sanitarnych, **9** kontroli na wniosek strony w związku z wydaniem opinii.

Decyzji administracyjnych nie wydano, mandatów nie nałożono.

W prywatnych gabinetach lekarskich używana jest głównie bielizna jednorazowego użytku, która w przypadku zanieczyszczenia materiałem biologicznym jest przekazywana do utylizacji jako odpad medyczny zakaźny.

Wytwarzające odpady medyczne podmioty posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych zawarte z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania do zamykanych i oznakowanych pojemników, ostre narzędzia składowane są

w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w chłodziarkach przeznaczonych na ten cel. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

Odpady komunalne gromadzone są w plastikowych zamykanych pojemnikach, które wyłożone są workami foliowymi. Usuwane są do ogólnych kontenerów na odpady komunalne, które są własnością zakładów oczyszczania miasta.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi.

W gabinetach opracowane są i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątania i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego.

Stan sanitarny skontrolowanych gabinetów został oceniony jako dobry.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem znajduje się 5 praktyk pielęgniarek.

W 2014 roku skontrolowano 4 praktyki, przeprowadzając 3 kontrole sanitarne i 1 kontrolę w związku z wydaniem opinii.

Wszystkie praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi na rzecz uczniów szkoły.

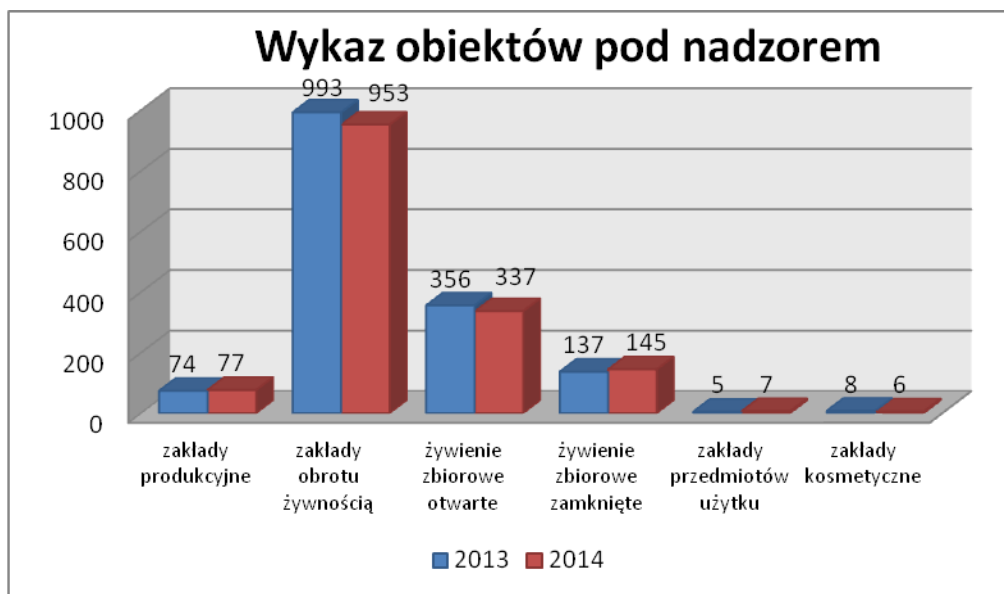
Wnioski

1. Stan sanitarny szpitali w roku 2014 oceniono jako dobry, zalecenia ujęte w decyzjach wydanych przez PPIS w Bytomiu wykonywane są na bieżąco.
2. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych oraz prywatnych gabinetów lekarskich ulega sukcesywnej poprawie. Pomimo zauważalnej poprawy ta grupa obiektów nadal wymaga wzmożonego nadzoru. Celem prowadzonego nadzoru powinno być między innymi wyeliminowanie nieprawidłowości w zakresie bieżącego stanu sanitarno- higienicznego obiektu, dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego oraz postępowania z odpadami medycznymi, a także stanu sanitarno- technicznego.

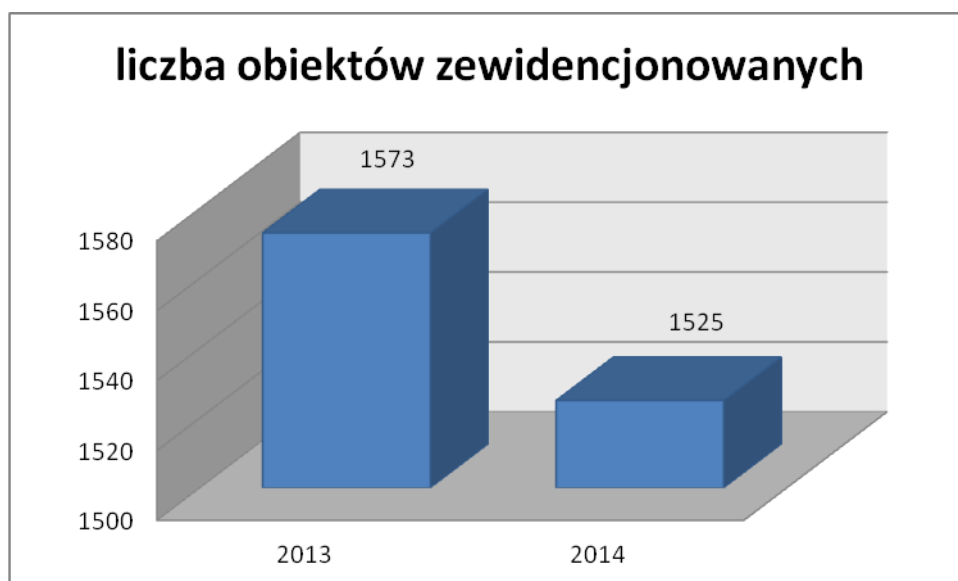

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2014 upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowali **1054** zakłady branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz zakładów kosmetycznych, co stanowi **69,11 %** wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Na terenie powiatu tarnogórskiego największą część spośród wszystkich zakładów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W najliczniejszej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w powiecie tarnogórskim można stwierdzić, że w 2014 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu pozostała na zbliżonym poziomie, i zmniejszyła się o około **3 %** w stosunku do 2013 roku.

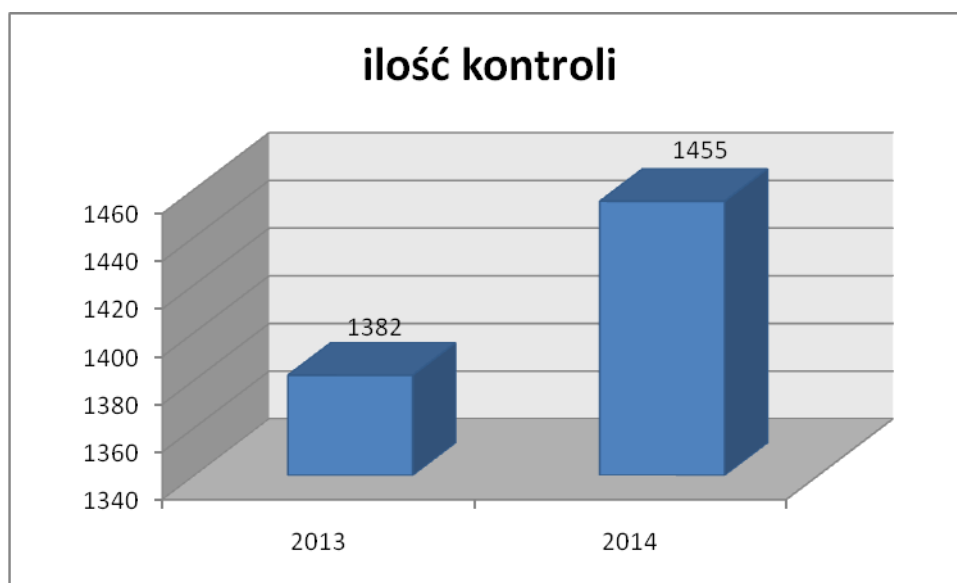

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2013 do 2014.

Rodzaj obiektu	Powiat tarnogórski			
	2013		2014	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	68	68	70	62
Obrót	384	300	527	452
Żywnienie otwarte	215	168	218	181
Żywnienie zamknięte	120	116	116	115
Razem	787	652	931	810

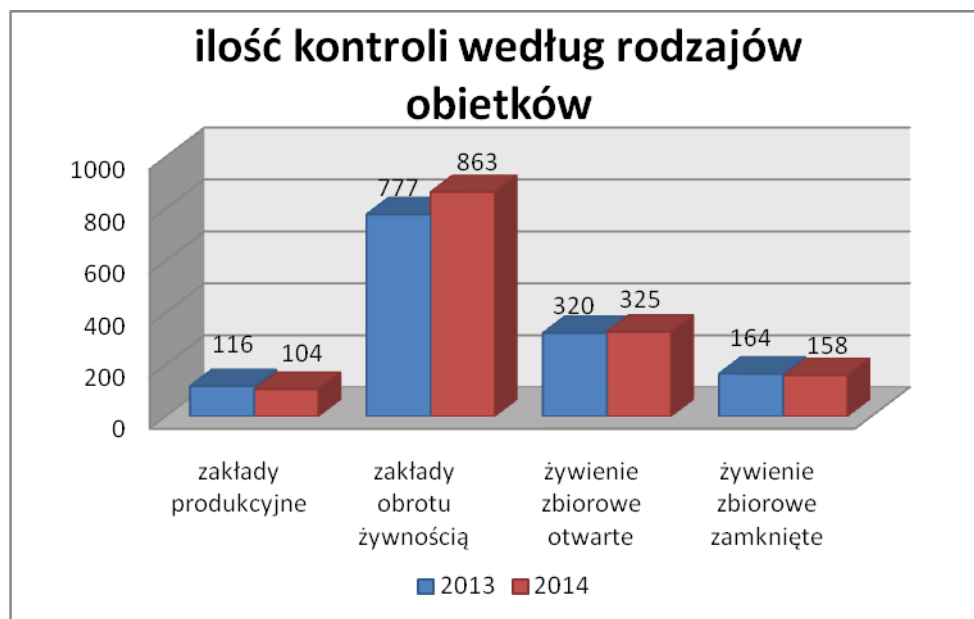
Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była większa o **18,4%** niż w roku 2013.

W roku 2014 wykonano **813** kontroli z **934** zaplanowanych (w tym **2** kontrole w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz **1** kontrola w miejscu obrotu kosmetykami), co stanowi **87 %** harmonogramu kontroli. Przeprowadzenie mniejszej ilości kontroli, niż zostało zaplanowanych spowodowane było likwidacją obiektów, zawieszeniem działalności przez przedsiębiorców lub zakłady były nieczynne.

Na terenie powiatu tarnogórskiego w 2014 roku przeprowadzono **1455** kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole związane z interwencjami klientów i konsumentów, w związku z powiadomieniami RASFF/RAPEX (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach oraz kosmetykach) czy kontroli na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności.

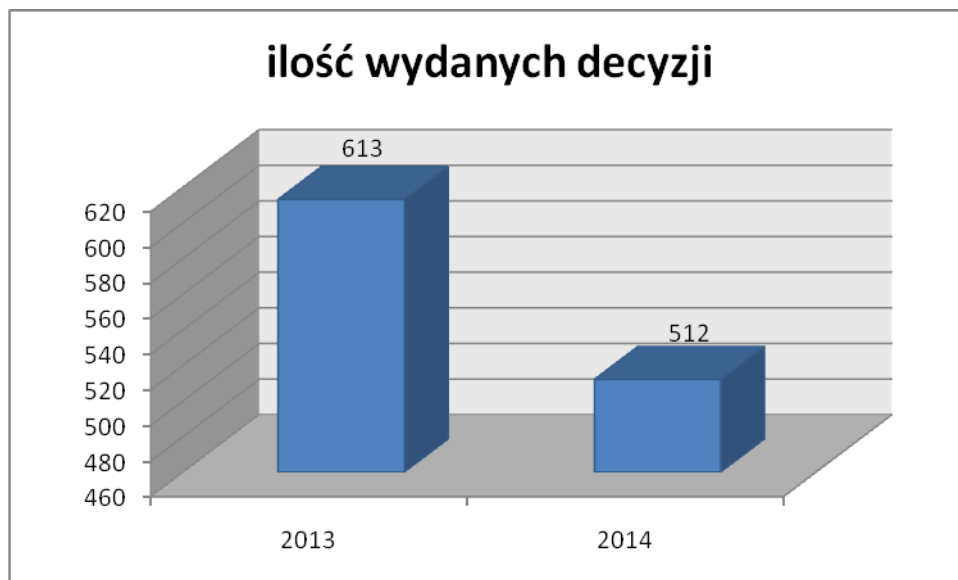
Porównując dane z rokiem 2013 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2014 zwiększyła się nieznacznie, tj. o **5,3 %**.

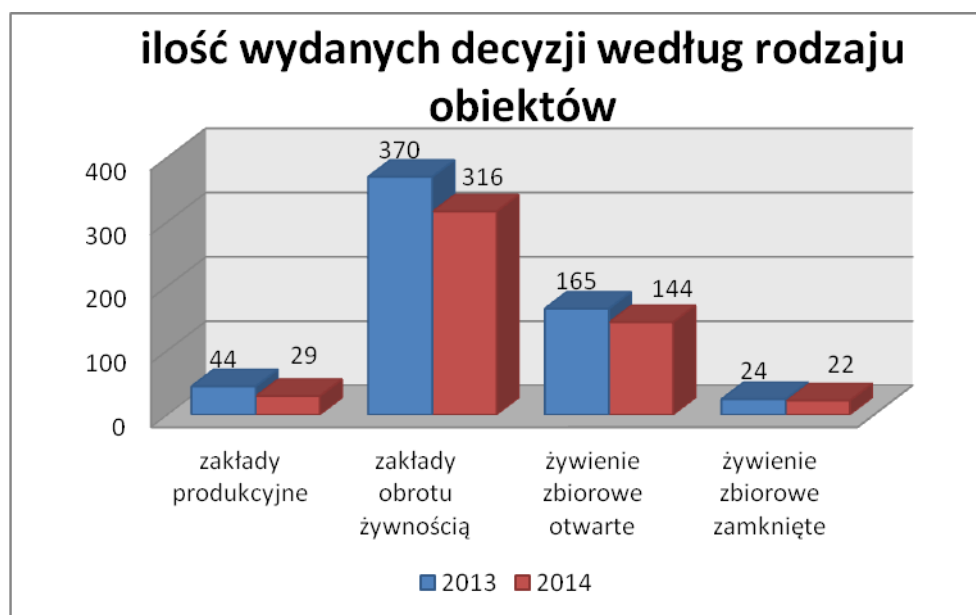
Najwięcej kontroli przeprowadzono w zakładach obrotu żywnością tj. **863** (o **11,1 %** więcej niż w 2013 roku). W zakładach produkcji żywności liczba kontroli zmniejszyła się o **10,3 %**. Ilość przeprowadzonych kontroli w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego oraz w zakładach żywienia zbiorowego otwartego jest porównywalna w stosunku do roku ubiegłego.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2013 i 2014

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzoru - wanych		Ilość obiektów skontrolo - wanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
powiat tarno-górski	1573	1525	975	1054	1382	1455	613	512	2-600	2-600	140 – 23050	119-18850

W roku 2014 na terenie powiatu tarnogórskiego wydano ogółem **512** decyzji administracyjnych, tj. o **16,5 %** decyzji mniej niż w 2013 roku.

Analizując ilości wydanych decyzji administracyjnych według rodzaju zakładów branży spożywczej można zaobserwować, iż w roku 2014 liczba wydanych decyzji w przypadku wszystkich obiektów zmniejszyła się w stosunku do 2013 roku, najbardziej w przypadku zakładów obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego otwartego. Ponadto w roku 2014 wydano **1** decyzję na zakład obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2014 opracowano na podstawie wytycznych przesłanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego w Warszawie oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach, jak również w oparciu o analizę kontroli z lat ubiegłych i szacowanego ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF / RAPEX, a także realizowanie poleceń GIS i ŚPWIS w Katowicach w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny zakładów

Stan sanitarno – techniczny obiektów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji zarządzających w latach 2013 i 2014.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2013 r.			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2014 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji represyjnych	% obiektów złych	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji represyjnych</i>	<i>% obiektów złych</i>
powiat tarnogórski	975	124	12,7	1054	78	7,4

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji zarządzających na wszystkie zakłady żywnościowo – żywieniowe stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny uległ poprawie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, zakurzone, ze śladami zagrzybienia i licznymi zaciekami powierzchnie ścian, zniszczona powierzchnia podłóg, z ubytki w wykładzinie podłogowej lub w płytkach podłogowych, brak prawidłowej wentylacji),
- brak prawidłowej funkcjonalności pomieszczeń (krzyżowanie się dróg czystych z brudnymi – szczególnie w obiektach długo istniejących),
- brak wydzielonych pomieszczeń do obróbki wstępnej warzyw i owoców oraz zmywalni naczyń stołowych,
- brak prawidłowych warunków (urządzeń) do dezynfekcji naczyń stołowych,
- brak punktów wodnych z bieżącą ciepłą i zimną wodą do mycia rąk w pomieszczeniach produkcyjnych,
- niewystarczająca powierzchnia pomieszczeń produkcyjnych (niedostosowana do zakresu prowadzonej działalności),
- brak prawidłowego zaplecza socjalnego dla pracowników (szatni),
- niedostateczna ilość magazynów do ilości przechowywanej i produkowanej czy wprowadzanej do obrotu żywności.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2013 i 2014.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2013 r.			Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2014 r.		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych
powiat tarnogórski	975	140 – 23050	14,36	1054	119 - 18850	11,29

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach socjalnych, produkcyjnych i na sali sprzedaży,
- brak zachowanej ciągłości łańcucha chłodniczego i nieprawidłowe magazynowanie żywności nietrwałej mikrobiologicznie (tj. poza urządzeniem chłodniczym, w temperaturze wyższej niż zalecanej przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak lub nieaktualne zaświadczenia do celów sanitarno – epidemiologicznych od pracowników,
- źle wydzielone stanowiska produkcyjne,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

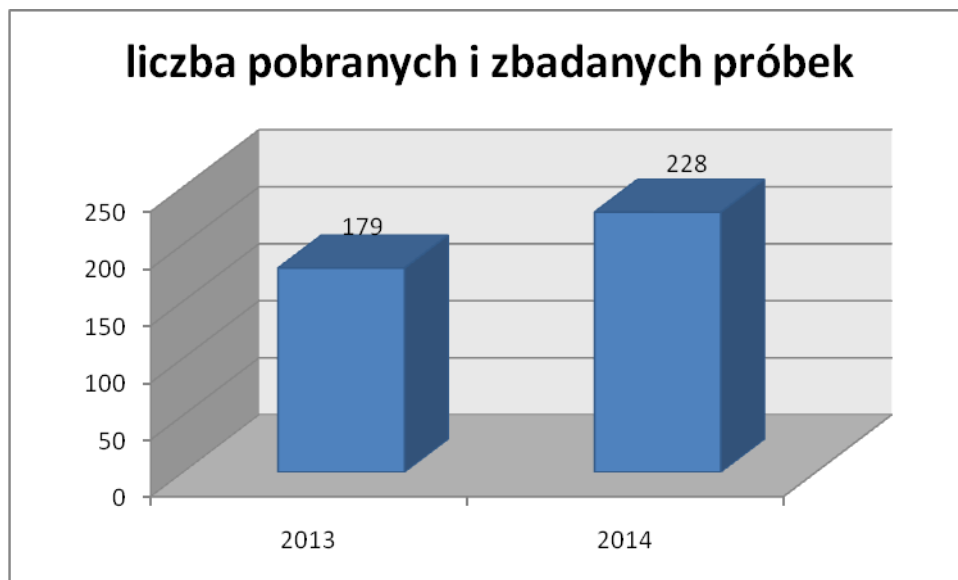
Dokonując oceny skontrolowanych zakładów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie technicznym zmniejszyła się, a zatem w 2014 roku stan sanitarno – higieniczny zakładów uległ poprawie.

W roku sprawozdawczym nałożono o **21** (tj. o **15 %**) mniej mandatów karnych w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych.

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2014 do badań laboratoryjnych na terenie powiatu tarnogórskiego pobrano **228** próbek, tj. o **27,4 %** więcej niż w roku 2013, w którym pobrano **179** próbek.

Z poniższego wykresu wynika, iż ilość pobranych próbek żywności, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych jest większa niż w ubiegłym roku.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano **130** próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano **8** próbek,
- pod względem fizykochemicznym przebadano **57** próbki,
- pod względem znakowania ocenie poddano **72** próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano **33** próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo **24** próbek, tj. **10,5%** w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi większy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległo 9 próbek, tj. 5,03 %.

Pod względem mikrobiologicznym liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła **15**, pod względem organoleptyki **1**, pod względem fizykochemii **1**, pod względem znakowania **1**, natomiast pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych nieprawidłową ocenę uzyskały **6** próbki.

Najczęstszymi przyczynami kwestionowania środków spożywczych były:

- pod względem zanieczyszczeń biologicznych: zanieczyszczenia szkodnikami zbożowo – mącznymi;
  - pod względem mikrobiologicznym: obecność bakterii z grupy *Enterobacteriaceae*, które stwierdzono w lodach.

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2014 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie powiatu tarnogórskiego zewidencjonowanych jest **39** piekarni, z których skontrolowano **34**.

W trakcie kontroli w **8** zakładach pobrano ogółem **18** próbek, w tym próbki sanitarne – wytrzepki z koszyków oraz zmiotek, z czego **6** próbek zostało zdyskwalifikowanych.

W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych wydano **3** decyzje administracyjne – zarządzające na przeprowadzenie skutecznej dezynsekcji wszystkich pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych zakładu oraz zapewnienie prawidłowego stanu

sanitarno – higienicznego wyposażenia zakładu używanego do wypieku wyrobów piekarniczych – koszyczków poprzez ich skuteczną dezynsekcję.

Ponadto w 2014 r. została wydana **1** decyzja unieruchamiająca zakład: *Piekarnia – Henryk Duda przy ul. Lasowickiej 36 w Nowym Chechle*, ze względu na obecność dużej ilości żywych szkodników zbożowo – mącznych, bytujących w surowcach wykorzystywanych do produkcji żywności, w koszyczkach do wypieku pieczywa oraz w pomieszczeniach zakładu.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX

W roku 2014 w ramach powiadomień alarmowych RASFF/RAPEX na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono **25** kontroli, głównie w sklepach mało - i wielkopowierzchniowych, jak również w innych obiektach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów zakładów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia uwzględniane były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli zakładów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami.

W roku sprawozdawczym w rejestrze zakładów prowadzących działalność na terenie powiatu tarnogórskiego znajdowała się **1** wytwórnia materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz **6** miejsc wprowadzania do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano **2** miejsca obrotu, gdzie przeprowadzono **4** kontrole sanitarne.

W roku 2014 przeprowadzono **1** kontrolę sanitarną w obiekcie obrotu kosmetykami w zakresie bezpieczeństwa stosowania kosmetyków.

W roku 2014 w ewidencji znajdowało się **7** obiektów obrotu kosmetykami.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektu nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególny asortyment jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach, jaka również nie stwierdzono kosmetyków niewłaściwie oznakowanych.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano **7** próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

6. Akcje.

W 2014 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp	Temat akcji /współpracy	Komórka psse/organ/ jednostka współpracująca	Ilość obiektów kwalifiku- jących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów kontrolo- wanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	Podjęte działania represyjne					inne	Uwagi
						Ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli			
						Nakazu- jących usunięcie uchybień	Unieru- chamiają- cych obiekt	Innych	Ilość	Na łączną kwotę		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Ocena warunków zdrowotnych w placówkach dzieci i młodzieży podczas wypoczynku zimowego	NS.HD	11	11	11	0	0	0	0	0	-	-
2.	Ocena warunków zdrowotnych w placówkach dzieci i młodzieży podczas wypoczynku letniego	NS.HŻŻ NS.HD	12	12	12	0	0	0	0	0	W ramach czynności kontrolnych oceniono jadłospis dekadowy na obozie w Zbrosławicach. Wydano zalecenia poprawy żywienia dzieci i młodzieży – uczestników obozu w następnych turnusach	-
3.	Ocena oznakowania śsspż dla dzieci do lat 3 oraz działań reklamowych	NS.HŻŻ	133	11	11	0	0	0	0	0	-	Wystosowano pismo do wybranych zakładów oraz biur regionalnych sieci handlowych przypominające zapisy art. 25 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia

4.	Nadzór nad jakością produktów bezglutenowych dostępnych w obrocie	NS.HŻŻ	365	28	28	0	0	0	0	0	-	-
5.	Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej	NS.HŻŻ	10	4	4	0	0	0	0	0	-	Wystosowano pismo do 9 urzędów miast oraz gmin znajdujących się na terenie podległym nadzorowi z prośbą o przekazywanie rolnikom i sadownikom zarejestrowanym oraz nowo zgłaszającym się informacji o obowiązku złożenia wniosku o wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej
6.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedającymi lody porcjowane	NS.HŻŻ	73	12	12	3	0	0	3	300	9 zaleceń doraźnych	Pobrano do badań laboratoryjnych 35 próbek lodów, z czego 15 zostało zdyskwalifikowanych
7.	Ocena stanu sanitarno-higienicznego wózków i koszyków używanych w sklepach spożywczych	NS.HŻŻ	64	7	7	0	0	0	0	0	-	-
8.	Nadzór nad jakością olejów jadalnych wprowadzanych do obrotu	NS.HŻŻ	364	53	53	0	0	0	0	0	-	-
9.	Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia	NS.HŻŻ	127	2	2	0	0	0	0	0	-	-

10.	Nadzór nad zakładami żywienia zbiorowego, w których prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym	NS.HŻŻ	7 zakładów prowadzących usługi cateringowe /25 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego korzystających z usług cateringowych	12/29	12/29	0	0	0	4/1	700/50	5 zaleceń doraźnych	-
11.	Kontrole w związku z ostrzeżeniem GIS dotyczącym ujawnienia metanolu w butelkach alkoholu o nazwie ABSINYH	NS.HŻŻ	496	13	13	0	0	0	0	0	-	-
12.	Bezpieczeństwo żywności i żywienia w trakcie trwania imprez masowych	NS.HŻŻ NS.HK	12	12	12	0	0	0	0	0	-	-
13.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ PLW w Katowicach, PLW w Tarnowskich Górach	3	2	4	0	0	0	0	0	-	-
14.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ	59	50	56	0	0	1	1*	200*	1 zalecenie doraźne*	W dniu 26.06.2014 r. przeprowadzono rekontrole .Wykonano w całości zalecenia pokontrolne oraz zarządzenia decyzji dot. wycofania przeterminowanych środków spożywczych Każdego miesiąca wysyłana jest informacja do Inspekcji Farmaceutycznej o planowanych kontrolach obiektów będących pod wspólnym nadzorem.

15.	Współpraca z Policją – Akcja “OPERATION PANGAEA – INTERNATIONAL INTERNET WEEK OF ACTION”	NS.HŻŻ KMP w Tarnowskich Górach	4	4	4	0	0	1	1	200	1 zalecenie doraźne	-
16.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	-	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
17.	Wspólna kontrola w agencji towarzyskiej	-	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
18.	Współpraca z Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych	--	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
19.	Współpraca z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa	-	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
Razem		-	1766	262	270	3	0	1	9	1250	15 zaleceń doraźnych	-

* dotyczy sklepu zielarsko – medycznego przy ul. Bytomskiej 3 a W Tarnowskich Górach, skontrolowanego wspólnie z przedstawicielami KMP w Tarnowskich Górach w ramach akcji “OPERATION PANGAEA – INTERNATIONAL INTERNET WEEK OF ACTION”.

7. Działalność interwencyjna

Sekcja: **NS.HŻŻ**

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem: **40**, w tym anonimowych: **9**;

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem: **36**, w tym anonimowych: **9**; zasadnych: **19**, w tym anonimowych zasadnych: **2**;

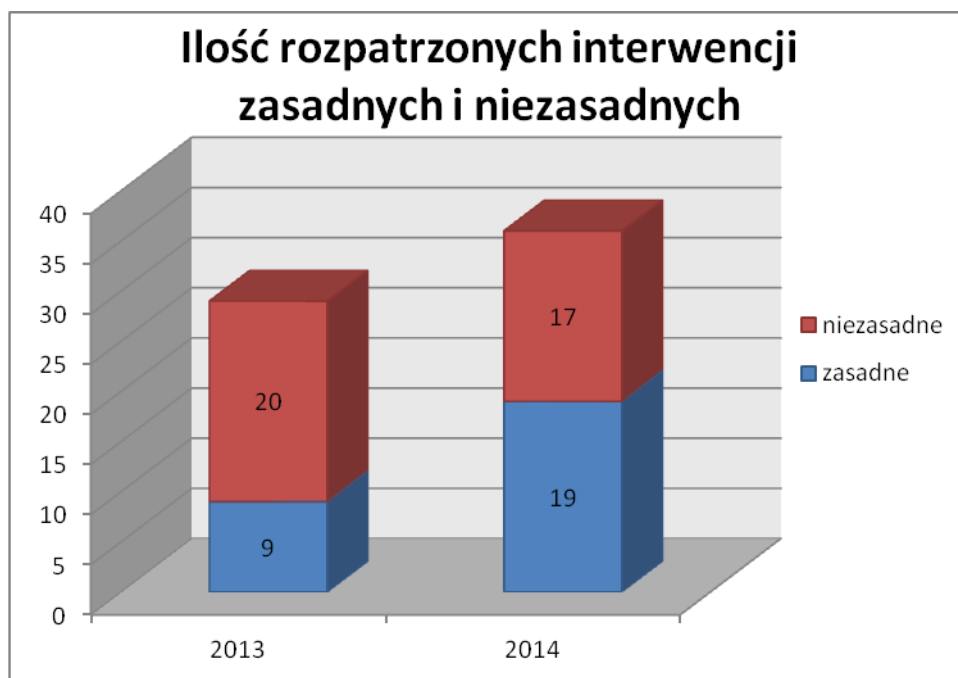
Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem: **0**, w tym anonimowych: **0**.

L.p	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Zły stan sanitarno – higieniczny	13	11	14	3/8	8/1550	6/5	-	-	-
2.	Zła jakość zdrowotna żywności	27	25	25	2/8	8/1150	13/12	-	-	-
SUMA		40	36	39	5/16	16/2700	19/17	-	-	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie tarnogórskim, podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

W roku 2014 ilość przyjętych i rozpatrzonych interwencji zwiększyła się o **17,6 %** w porównaniu do roku 2013, gdzie zgłoszono i rozpatrzono **34** interwencji.

Wnioski:

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na terenie nadzorowanym przez PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji zarządzających w roku 2014 zmniejszyła się w stosunku do roku 2013, co świadczy o polepszeniu warunków sanitarno - technicznych w skontrolowanych zakładach, zwłaszcza że zrealizowano więcej kontroli sanitarnych.
3. W roku sprawozdawczym nałożono znacznie mniejszą ilość mandatów karnych za brak bieżącego stanu czystości i porządku w zakładach w porównaniu do roku ubiegłego. Jedną z przyczyn takiego stanu są częste zmiany właścicieli zakładów (duża rotacja podmiotów prowadzących działalność w istniejących obiektach), którzy przed rozpoczęciem działalności muszą zapewnić prawidłowy stan sanitarno – higieniczny i techniczny pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
4. Zwiększyła się liczba obiektów posiadających wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP. Również w mniejszym stopniu wśród kontrolowanych zakładów stwierdza się brak utrzymania i prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego, co wskazuje na większą świadomość

klientów korzystających z usług obiektów. W roku 2014 ilość interwencji zasadnych oraz niezasadnych jest porównywalna, aczkolwiek liczba przeprowadzonych kontroli, które wykazały zasadność interwencji wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym.

6. W 2014 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się większą ilość próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2013 roku. Przyczyny kwestionowania próbek w 2014 roku były takie same jak w poprzednim roku sprawozdawczym dotyczyły głównie zanieczyszczeń mikrobiologicznych, zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia oraz wody do kąpieli

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę na terenie powiatu 138,2 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę- ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody na terenie powiatu w m³/d: **śr. 17626***

Łącznie w 2014r na terenie powiatu tarnogórskiego , w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **369** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **345**, pod względem bakteriologicznym -**306**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, barwa, smak, azotany, twardość, żelazo, mangan, rtęć, antymon) stwierdzono w **28** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **29** próbkach (bakterie grupy coli, Enterokoki, Escherichia coli , ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C).

Liczba awarii ogółem – **355**

Zarejestrowano **6** interwencji: w tym **1** zasadna, **3** niezasadne, **1** przekazana zgodnie z kompetencjami, **1** sprawa bez dalszego biegu. Zgłoszone zastrzeżenia dotyczyły parametrów organoleptycznych wody i wysokiej zawartości żelaza, braku przydatności wody do spożycia oraz zachorowań u dziecka.

Wydano **4** decyzje: **1** dot. zatwierdzenia laboratorium, **3** dot. materiałów i preparatów stosowanych do uzdatniania i przesyłania wody do spożycia (w tym **1** również zezwalająca na wykorzystywanie wody do spożycia).

MIASTO RADZIONKÓW

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 17,1 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d: woda zakupowana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach – **śr. 2124** (SUW Bibiela, SUW Miedary) ;dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej w Radzionkowie*

Miasto zaopatrywane jest w wodę dostarczaną z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, pochodzącą z nadzorowanych przez PPIS w Bytomiu Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela”w Miasteczku Śląskim oraz „Miedary” w Tarnowskich Górach.

Kontrola jakości wody, dostarczanej odbiorcom w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę prowadzona jest w wyznaczonych na terenie miasta **2** punktach monitoringowych.

W 2014r na terenie miasta w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano pod względem

fizykochemicznym i bakteriologicznym **16** próbek wody. Przekroczenie dopuszczalnej wartości mętności stwierdzono w **1** próbce wody.

Stwierdzone przekroczenie nie stanowiło potencjalnego zagrożenia dla zdrowia i ogółem wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Radzionkowa oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba wykazanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Radzionkowie awarii na sieci wodociągowej wynosiła **71**.

MIASTO TARNOWSKIE GÓRY

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **60,9 tys.***
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:*
  - *woda zakupowana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 4745** (SUW Miedary); dystrybutor: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach*
  - *woda dostarczana przez PW i K Tarnowskie Góry z ujęć własnych –*
  - *Opatowice, Strzybnica, uj. nr 3 ul. Opolska (łączna produkcja **śr. 1068**)*
  - *woda dostarczana z SUW GCR „Repty” – **śr. 170**;*
*uj.CHM- **śr. 1886** (zakup wody przez PW i K Tarnowskie Góry)*

Miasto zaopatrywane jest w wodę pochodzącą z ujęć wód głębinowych, eksploatowanych do celów wodociągowych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach, tj. uj. Opatowice, uj. nr III, ul. Opolska, uj.Strzybnica oraz zakupowaną przez to Przedsiębiorstwo z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów. S.A. Katowice – Stacja Uzdatniania Wody „Miedary” w Tarnowskich Górach. Do sieci miejskiej eksploatowanej przez PWiK Tarnowskie Góry podawana jest również woda ze Stacji Uzdatniania Wody eksploatowanej przez Górnośląskie Centrum Rehabilitacji „Repty” w Tarnowskich Górach oraz z ujęcia Centrum Handlowo- Magazynowego w Tarnowskich Górach, ul.Zagórska.

W 2014r. ramach monitoringu oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym **97** próbek wody i bakteriologicznym - **92** próbek wody. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (rtęć, mętność, żelazo, mangan) stwierdzono w **3** próbkach wody a wskaźników mikrobiologicznych w **14** próbkach (bakterie grupy coli, Enterokoki, Escherichia coli ,ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C).

Stwierdzone okresowo przekroczenia (w większości nie potwierdzone) nie stanowiły potencjalnego zagrożenia dla zdrowia i ogółem wodę w urządzeniach zbiorowego zaopatrzenia, tj. dostarczaną przez PWiK Tarnowskie Góry z ujęć własnych i zakupowaną z GPW Katowice, CHM Tarnowskie Góry oraz GCR „Repty” oceniono jako przydatną do spożycia.

Tym niemniej woda z ujęcia Centrum Handlowo Magazynowego wykazuje wysoką zawartość chromu, która jest niestabilna i okresowo bliska górnej granicy normy.

W dniu maju 2014r. w związku z podwyższonym stężeniem chromu w studni S II wyżej wymienionego ujęcia właściciel podjął decyzję o tymczasowym jej wyłączeniu

z eksploatacji. Woda była systematycznie odpompowywana i kontrolowana aż do obniżenia poziomu chromu.

W lipcu 2014r. wstrzymano eksploatację studni SIII z uwagi na wzrost stężenia chromu do górnej granicy normy i ponownie włączono studnię SII, w której ten poziom uległ obniżeniu. Ponadto właściciel ujęcia wystąpił do PWiK Sp. z o.o w Tarnowskich Górach z prośbą o ograniczenie poboru z ujęcia CHM do max 100 m³/h.

Obecnie w celu wyregulowania poziomu chromu w obydwu studniach włączane są one naprzemiennie

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii wodociągowych wynosiła **134**.

Dla potrzeb własnych użytkowników eksploatowane są zlokalizowane na terenie miasta ujęcia należące do zakładów „FASER” S.A., PKP Tarnowskie Góry „Grupa Las” i „Zamet” oraz Agencji Inicjatyw Gospodarczych S.A. w Tarnowskich Górach (ujęcie zasila obiekt Park Wodny, ul. Obwodnica 8).

W październiku 2014r. w wodzie dostarczanej z ujęcia PKP Tarnowskie Góry „Grupa Las” stwierdzono obecność bakterii grupy coli . Po przeprowadzeniu działań naprawczych woda spełniała wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia.

Woda z ujęć „Faser”, „Zamet” i Park Wodny odpowiadała wymaganiom dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Nadzorem sanitarnym tut. Stacji objęte było również źródło naturalne zlokalizowane w dzielnicy Repty Śląskie. Z uwagi na ponadnormatywną zawartość azotanów woda jest nieprzydatna do spożycia.

Łącznie w 2014r na terenie Tarnowskich Gór w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **152** próbki wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **136**, pod względem bakteriologicznym -**110**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (rtęć, mętność, żelazo, mangan, azotany, antymon) stwierdzono w **9** próbkach wody, a wskaźników mikrobiologicznych w **17** próbkach (bakterie grupy coli, Enterokoki, Escherichia coli , ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C).

MIASTEczKO ŚLĄSKIE

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 7,5 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:*
  - *woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 784 (SUW Bibiela) ; dystrybutor: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach*

Miasto zaopatrywane jest w wodę dostarczaną przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach, zakupywaną ze Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.

Wodę oceniono jako przydatną do spożycia.

W 2014r. z urządzeń wodociągowych na terenie miasta pobrano **29** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **29**, pod względem bakteriologicznym - **21**. Niepotwierdzone przekroczenia dopuszczalnej wartości parametru fizykochemicznego (rtęć) i dopuszczalnej wartości wskaźnika mikrobiologicznego (Enterokoki) stwierdzono w **2** próbkach wody.

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła – **11**.

MIASTO KALETY

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **8,6 tys.***
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d: woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 891** (SUW Bibiela) ; dystrybutor: Miasto Kalety*

Miasto jest zaopatrywane w wodę o dobrej jakości, dostarczaną z miejskiej sieci wodociągowej, zasilanej wodą zakupywaną z Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” GPW Katowice.

W 2014r.z urządzeń wodociągowych na terenie Kalet pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym **6** próbek wody.

Liczba awarii miejskiej sieci wodociągowej wynosiła –**7**.

GMINA KRUPSKI MŁYN

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **3,3 tys.***
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:*
  - *woda dostarczana z eksploatowanych przez gminę urządzeń wodociągowych SUW Kolonia Ziętek, SUW Potępa, ujęcie Krupski Młyn ,ul.Główna – łączna ilość produkowanej wody – **śr. 583 m³/d***
  - *w sytuacjach awaryjnych woda zakupywana z ujęcia Nitroerg dla potrzeb zaopatrzenia miejscowości Krupski Młyn (okresowo w miesiącach luty, maj, czerwiec, lipiec, wrzesień, październik)- **łączna ilość 20162 m³**; dystrybutor Gmina Krupski Młyn*

W 2014r ramach monitoringu oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym **15** próbek wody i bakteriologicznym- **18** próbek wody. Przekroczenia dopuszczalnej wartości parametru fizykochemicznego (mangan) stwierdzono w **1** próbce wody a niepotwierdzone przekroczenie dopuszczalnej wartości wskaźnika mikrobiologicznego w również w **1** próbce (bakterie grupy coli).

Ogółem wodę dostarczaną z eksploatowanych przez Gminę urządzeń zbiorowego zaopatrzenia oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii wynosiła – **24**.

Nadzorem sanitarnym objęty był również wodociąg Ośrodka Harcerskiego w Borowianach oraz ujęcie zakładu „Nitroerg” w Krupskim Młynie. W 2014r woda była dopuszczona do spożycia

Łącznie na terenie Gminy w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody pobrano **24** próbki wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **21**, pod względem bakteriologicznym -**23**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, twardość, żelazo, mangan) stwierdzono w **3** próbkach wody a wskaźnika mikrobiologicznego w **1** próbce (bakterie grupy coli).

GMINA TWORÓG

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 8,1 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:*
  - *woda dostarczana z eksploatowanych przez ZUK sp. z o.o. Tworóg urządzeń wodociągowych SUW Tworóg, Połomia, Mikołeska, Wojska i ujęcie Boruszowice – łączna ilość produkowanej wody – **śr. 981***

W oparciu o wyniki prowadzonego w 2014r. monitoringu jakości wody z eksploatowanych przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Tworogu urządzeń wodociągowych wodę dostarczaną ze Stacji Uzdatniania Wody – Połomia, Mikołeska, Wojska i Tworóg oraz z ujęcia Boruszowice oceniono jako przydatną do spożycia.

Ogółem w 2014r z eksploatowanych przez Gminę urządzeń zbiorowego zaopatrzenia pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym **25** próbek wody i bakteriologicznym- **26** próbek wody. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo, mangan) stwierdzono w **1** próbce wody a wskaźnika mikrobiologicznego również w **1** próbce (Enterokoki).

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła – **21**.

Poza kontrolą jakości wody w urządzeniach wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia ludności, będących w gestii Gminy, nadzorem sanitarnym objęte były wodociągi eksploatowane przez Firmę „BLER” Sp. z o.o. Ubojnia Brynek, ul. Zakładowa 1 oraz Zespół Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku.

Z uwagi na ponadnormatywną zawartość manganu i żelaza oraz smak, mętność i barwę woda ze Stacji Uzdatniania eksploatowanej przez Ubojnię w Brynku, dla potrzeb własnych zakładu nie spełniała wymagań organoleptycznych i fizykochemicznych określonych dla wody do spożycia.

Wodę z wodociągu Z.Sz.LiE w Brynku oceniono jako przydatną do spożycia.

Łącznie w 2014r z urządzeń wodociągowych na terenie gminy, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano **31** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **29**, pod względem bakteriologicznym-**30**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (smak, mętność, barwa żelazo, mangan) stwierdzono w **4** próbkach wody, a wskaźnika mikrobiologicznego w **1** próbce (Enterokoki).

GMINA ZBROSŁAWICE

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 15,6 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:*
  - *woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 767** (SUW. Zawada); dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Zbrosławice*
  - *woda zakupywana z PWiK Zabrze(st.nr III Świętoszowice)- **śr.81**; dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Zbrosławice*
  - *woda zakupywana z ZUK sp.z o.o. Tworóg (SUW Wojska)- **śr.34,7**; dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Zbrosławice*
  - *woda z dostarczana z eksploatowanych przez ZGK i M Zbrosławice SUW Miedary-Kopanina i SUW Zbrosławice - **śr.1000***
  - *woda dostarczana z wodociągu Przedsiębiorstwa Nasiennego Księży Las (sprzedaż dla odbiorców indywidualnych i zbiorowych) – **śr. 105***

W oparciu o wyniki prowadzonego w 2014r. monitoringu jakości wody, wodę z urządzeń wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia eksploatowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Zbrosławice oceniono jako przydatną do spożycia.

Poza zbiorowym zaopatrzeniem, niewielka część ludności korzysta z wody dostarczanej z wodociągu Przedsiębiorstwa Nasiennego „Księży Las” (ujęcie własne zakładu). Woda spełnia wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Łącznie w 2014r z urządzeń wodociągowych na terenie gm. Zbrosławice pobrano **43** próbki wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **43** pod względem bakteriologicznym -**34**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, żelazo, rtęć) stwierdzono w **3** próbkach wody a niepotwierdzone przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników mikrobiologicznych (bakterie grupy coli, Escherichia coli) stwierdzono w **1** próbce wody.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła –**10**.

GMINA ŚWIERKLANIEC

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 11,6 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:*
  - *woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 1776** (SUW Bibiela); dystrybutor: Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świerkłańcu*
  - *woda dostarczana z eksploatowanego przez ZWiK w Świerkłańcu ujęcia Nakło Śląskie, ul. Wapienna- **śr.1,1***

W oparciu o wyniki prowadzonego w 2014r. monitoringu jakości wody, wodę z urządzeń wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia eksploatowanych przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świerkłańcu oceniono jako przydatną do spożycia.

Jedynie w marcu i listopadzie 2014r. w wodzie dostarczanej z ujęcia Nakło Śląskie stwierdzono obecności bakterii grupy coli. Dla jej odbiorców obowiązywał wymóg spożywania wody po przegotowaniu. Po przeprowadzeniu przez eksploatatora działań naprawczych jakość wody uległa poprawie i ponownie dopuszczono ją do spożycia bez żadnych obwarowań.

Łącznie w 2014r z urządzeń wodociągowych na terenie gm. Świerklaniec pobrano **26** próbek wody, w tym przebadano pod względem fizykochemicznym- **23**, pod względem bakteriologicznym -**24**. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, smak, mangan) stwierdzono w **3** próbkach a wskaźników mikrobiologicznych w **6** próbkach (bakterie grupy coli, Escherichia coli, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$).

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła – **42**.

GMINA OŻAROWICE

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 5,6 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:*
  - *woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice - (SUW Bibiela) –śr. 176; dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach*
  - *woda zakupywana z GZGWiK Mierzęcice – śr. 3,5; dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach*
  - *woda dostarczana z gminnych ujęć Pyrzowice i Tąpkowice łączna ilość produkowanej wody (śr. prod. 673)*

W oparciu o wyniki prowadzonego w 2014r. monitoringu jakości wody, wodę dostarczaną z urządzeń wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia eksploatowanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach oceniono jako przydatną do spożycia. Tym niemniej, w oparciu o wyniki prowadzonego monitoringu jakości wody stwierdza się, że woda pochodząca z ujęcia Pyrzowice odznacza się znaczną, utrzymującą się w górnej granicy normy zawartością azotanów, z tendencją do okresowych przekroczeń dopuszczalnej wartości dla tego parametru. W związku z powyższym, w razie konieczności zapewnienia właściwej jakości wody prowadzone jest mieszanie z wodą zakupywaną z GZGWiK Mierzęcice lub GPW Katowice.

Ogółem w 2014r z urządzeń wodociągowych na terenie gminy (w tym Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice-Pyrzowice) pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym **42** próbki wody. Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych (mętność, azotany) stwierdzono w **3** próbkach a niepotwierdzone przekroczenie dopuszczalnej wartości wskaźnika mikrobiologicznego (bakterie grupy coli) w **1** próbce.

Liczba awarii wynosiła –**35**

2. Ocena jakości wody w basenach i kąpieliskach

W 2014r. na terenie powiatu eksploatowane były 3 baseny kąpielowe kryte (miasto Tarnowskie Góry) oraz 3 sezonowe (1-w gminie Tworóg, 1-w gminie Krupski Młyn, 1-w Radzionkowie).

Na podstawie przeprowadzonych badań (214 próbek wody, w tym kwestionowanych pod względem bakteriologicznym - 1) jakość wody w basenach krytych oceniono jako dobrą.

W basenach sezonowych (8 próbek wody pobranej z niecek basenowych, w tym kwestionowanych pod względem bakteriologicznym- 2) jakość wody w 1 oceniono jako dobrą a w 2 jako niepewną (basen Ośrodka Wypoczynkowego w Brzeźnicy i basen w Krupskim Młynie).

Nadzorem sanitarnym tut. Stacji objęte były także 3 miejsca wykorzystywane do kąpieli, w tym 2 zorganizowane na zbiorniku wody powierzchniowej „Nakło-Chechło”, gm. Świerklaniec i 1 na zbiorniku wody powierzchniowej „Kalety-Zielona” w Kaletach.

Na podstawie wyników badań (12 pobranych próbek), przedłożonych przez organizatorów miejsc wykorzystywanych do kąpieli zorganizowanych na w/w zbiornikach wodę oceniono jako przydatną do kąpieli

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego i zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej

Skontrolowano jakość ciepłej wody w **28** obiektach, w tym: areszt-**1**; szpitale-**5**; domy pomocy społecznej-**4**; domy zakonne-**3**; hotel-**1**; inne świadczące usługi hotelarskie-**3**; internaty-**2**; motele-**1**; zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy (podmioty lecznicze)-**1**; inne świadczące usługi hotelarskie/dom zakonny/specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze-**2**; inne zakłady opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze-szpital)-**1**; ośrodki szkolno-wychowawcze-**2**; młodzieżowy ośrodek socjoterapii-**1**; specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy-**1**.

Ponadnormatywną liczbę bakterii legionella, pozwalającą uznać sieć za skolonizowaną stwierdzono w **7** obiektach, w tym:

- dom pomocy społecznej -1 (Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza, Nakło Śląskie, ul. Główna 8)
- zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy (podmioty lecznicze)-1 (Zakład Pielęgnacyjno - Opiekuńczy, Tarnowskie Góry, ul.Doniecka 1E)
- szpital-1 (Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy im. dr B. Hagera, Tarnowskie Góry, ul. Pyskowska 47-51)
- internaty-2
  - Zakład Gospodarczy "BURSA" Stowarzyszenie Absolwentów Szkół Rolniczych w Nakle Śląskim Sp.K., Nakło Śląskie, ul. Morcinka 9
  - ZSLiE im. St. Morawskiego w Brynku, Brynek, Park 4
- młodzieżowy ośrodek socjoterapii-1(Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Zgromadzenia Córek Bożej Miłości, Wojska, ul. Zakładowa 8)

- ośrodek szkolno-wychowawczy-1 (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, Radzionków, ul. Gen. Sikorskiego 7A)

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nakazał podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody.

Wydano 7 decyzji (1 prolongata), w tym 4 z terminem natychmiastowej wykonalności (Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza, Nakło Śląskie, ul. Główna 8; ZSLiE im. St. Morawskiego w Brynku, Brynek, Park 4; Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Zgromadzenia Córek Bożej Miłości, Wojska, ul. Zakładowa 8; Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, Radzionków, ul. Gen. Sikorskiego 7).

Do końca 2014r, przeprowadzone przez właścicieli obiektów działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody w 4 obiektach (Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy im. dr B. Hagera, Tarnowskie Góry, ul. Pyskowska 47-51; Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza, Nakło Śląskie, ul. Główna 8; ZSLiE im. St. Morawskiego w Brynku, Brynek, Park 4; Zakład Pielęgnacyjno - Opiekuńczy, Tarnowskie Góry, ul. Doniecka 1E).

W pozostałych obiektach nadal podejmowane są działania naprawcze.

Ogółem w 2014r na obecność bakterii legionella pobrano 182 próbki wody, w tym zakwestionowano – 59.

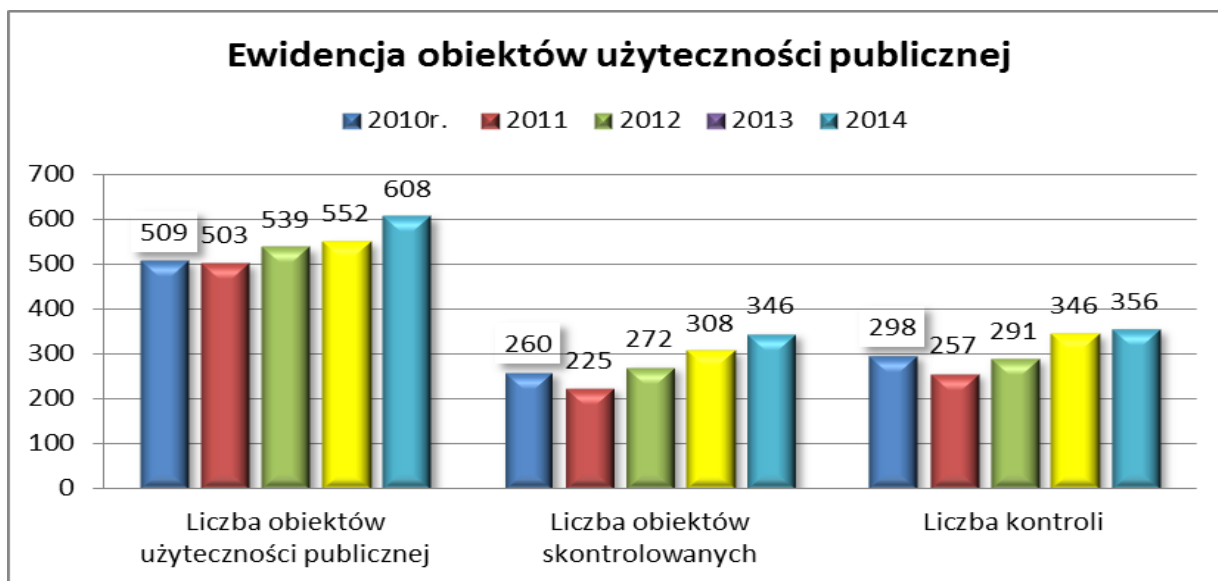

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w 346 obiektach użyteczności publicznej, spośród 608 ujętych w ewidencji, co stanowi 55,92%. Kontrole objęły między innymi:

- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz takie, w których świadczone są więcej niż jedna usługa – skontrolowano 117 obiektów, spośród 223 ujętych w ewidencji, co stanowi 52,46%,
- obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi noclegowe – skontrolowano 32 obiekty spośród 49 zewidencjonowanych, co stanowi 65,3%,
- ustępy publiczne ogółem – skontrolowano 8 spośród 8 zewidencjonowanych, co daje 100%,
- pływalnie kryte i odkryte – skontrolowano 6 spośród 6 zewidencjonowanych, co stanowi 100%,
- domy pomocy społecznej – skontrolowano 10 domów spośród 10 zewidencjonowanych, co stanowi 100%,
- noclegownie – skontrolowano 1 obiekt zewidencjonowany, tzn. 100%,
- dworce autobusowe, kolejowe, przystanki – skontrolowano 2, z 11, czyli 18,18%,
- cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków - skontrolowano 20, spośród 54 zewidencjonowanych, tj. 37,03%,
- zakłady karne – skontrolowano 1 zewidencjonowany zakład, czyli 100%,
- inne obiekty użyteczności publicznej (apteki i punkty apteczne, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno – widowiskowe, stacje paliw, magle, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, sklepy zielarsko medyczne, pracownie protetyczne, wysypiska, transport publiczny, ферmy, rolnicza spółdzielnia produkcyjna, prosektorium, tereny rekreacyjne, port lotniczy) – skontrolowano 143 obiekty spośród 245 zewidencjonowanych, co stanowi 58,36%.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. W roku sprawozdawczym nadzorem objętych było 608 obiektów, skontrolowano 346 obiektów, w których przeprowadzono 356 kontroli.

Wśród obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym najliczniejszą grupę stanowią zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące więcej niż jedną usługę. Mniej liczne grupy stanowią: ustępy publiczne, domy pomocy społecznej, dworce autobusowe i kolejowe, hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie, noclegownie, obiekty sportowe, obiekty kulturalno – widowiskowe, tereny rekreacyjne z piaskownicami, cmentarze, zakłady pogrzebowe, prosektoria, baseny kąpielowe kryte i odkryte, areszty śledcze, apteki i punkty apteczne, sklepy z odzieżą używaną, targowiska, transport publiczny, parkingi i inne, kontrolowane doraźnie lub akcyjnie.

1. Domy pomocy społecznej

W ewidencji są 3 domy pomocy społecznej, 2 inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz 5 placówek zapewniających opiekę całodobową. Skontrolowane wszystkie zewidencjonowane obiekty, w których przeprowadzono 10 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli wszystkie skontrolowane obiekty oceniono jako dobre. Budynki, w których funkcjonują są w dobrym stanie technicznym. Pomieszczenia dostosowane są dla potrzeb osób niepełnosprawnych i z chorobami wieku starczego. Oprócz kompleksowego wyposażenia w niektórych obiektach zapewniona jest opieka lekarsko - pielęgniarska.

2. Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie

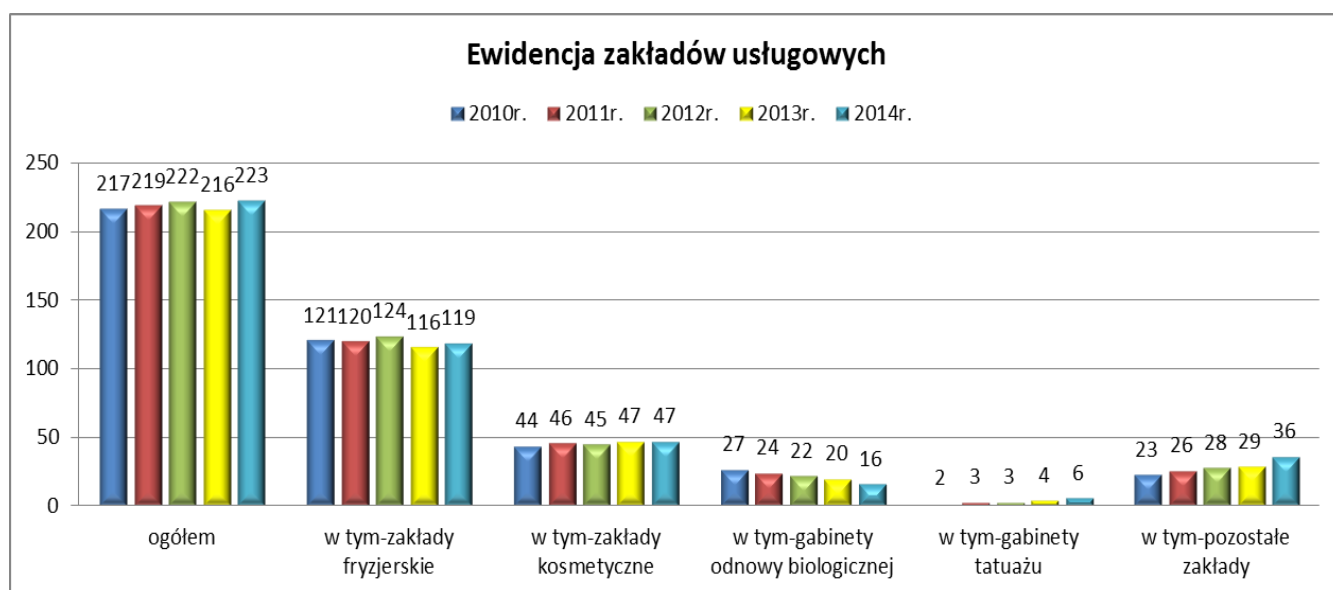
W ewidencji PPIS w Bytomiu znajduje się ogółem 49 obiektów, w tym 6 hoteli, 1 motel, 1 dom wycieczkowy i 41 innych obiektów świadczących usługi hotelarskie. W roku sprawozdawczym skontrolowano 3 hotele, w których przeprowadzono 3 kontrole sanitarne. Wszystkie obiekty są skategoryzowane. Dysponują jednostkami mieszkalnymi z zespołami higienicznymi. Hotele mają podpisane umowy z pralniami, bielizna czysta i brudna przechowywana jest w oddzielnych magazynach, wydzielone są pomieszczenia do przechowywania środków czystości, sprzętu porządkowego i środków dezynfekcyjnych.

Oprócz hoteli, w ciągu minionego roku skontrolowano 1 dom wycieczkowy oraz 28 innych obiektów, wchodzących w skład pozostałej bazy noclegowej, w których przeprowadzono 40 kontroli.

Wszystkie hotele oceniono jako dobre. Obiekty zaliczane jako pozostała baza noclegowa to przede wszystkim ośrodki stanowiące sezonową bazę noclegową skupioną wokół Zalewu Nakło - Chechło oraz zbiornika wodnego w Kaletach – Zielonej. Wszystkie oceniono jako dobre. Obiekty posiadają estetycznie zagospodarowane, ogrodzone tereny z dostępem do sanitariatów i bieżącej ciepłej i zimnej wody. Przeprowadzone kontrole nie wykazały również nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z w/w usług

Ogółem w ewidencji są 223 zakłady należące do tej grupy obiektów, w tym: 119 to zakłady fryzjerskie, 47- kosmetyczne, 6- tatuażu, 16- odnowy biologicznej, 36- zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług.

W 2014 roku skontrolowano 117 zakładów, przeprowadzono 125 kontroli sanitarnych. Nałożono 6 mandatów karnych na łączną kwotę 750,- zł. Najczęstszymi przyczynami nakładania mandatów karnych były: brak opracowanych, wdrożonych i zaopiniowanych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi, przeterminowane lub brak środków dezynfekcyjnych, niewłaściwa dezynfekcja, brudne narzędzia, ogólny bałagan. W zakładach, w których nałożono mandaty karne za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno - higieniczne, wydawano zalecenia doraźne, które wykonane zostały terminowo, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości technicznych, w 2014 wydano 2 decyzje administracyjne, których termin wykonania zarządzeń nie upłynął w roku

sprawozdawczym. Podstawą tej oceny było stwierdzenie zawilgocenia ścian, braku ciepłej wody oraz niezmywalnej powierzchni podłogi.

4. Dworce kolejowe i autobusowe

PPIS w Bytomiu sprawuje nadzór sanitarny nad 1 dworcem kolejowymi, 1 dworcem autobusowym i 9 przystankami autobusowymi. W minionym roku skontrolowano dworzec kolejowy i dworzec autobusowy. Skontrolowane obiekty oceniono jako dobre. Na terenie wymienionych obiektów na bieżąco prowadzi się prace porządkowe, w tym usuwanie śmieci, wymianę worków w koszach, zmiatanie podłoża itp., a także prace konserwacyjne.

5. Port Lotniczy

Jedynym portem lotniczym na terenie działania PPIS w Bytomiu jest Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach. W roku sprawozdawczym był skontrolowany dwukrotnie. Jedną kontrolę przeprowadzono w ramach realizacji planu kontroli, drugą, w związku z interwencją, która okazała się niezasadna. Bieżący stan sanitarny pomieszczeń ogólnodostępnych, związanych z obsługą podróżnych - węzłów sanitarnych, ciągów komunikacyjnych, oraz płyty lotniska, oceniono jako dobry. Obiekt niezmiennie zachowuje dobre standardy europejskie.

6. Ustępy publiczne

Pod stałym nadzorem jest 8 ustępów publicznych. Przeprowadzono w nich 8 kontroli. Wszystkie ustępy są skanalizowane, woda doprowadzana z sieci miejskiej, kabiny ustępowe, podłogi i ściany mają powierzchnie łatwo zmywalne. Obiekty wyposażone są w umywalki z ciepłą i zimną wodą, mydło, ręczniki jednorazowego użytku i papier toaletowy.

7. Noclegownia

W ewidencji PPIS w Bytomiu na terenie Powiatu Tarnogórskiego jest 1 noclegownia, która została skontrolowana w roku sprawozdawczym. Noclegownię oceniono jako dobrą. Pomieszczenia noclegowni sprzątane są przez osoby korzystające z obiektu pod nadzorem kierownictwa. Osoba zgłaszająca się do noclegowni otrzymuje komplet pościeli, ręczników, odzieży i środki higieny osobistej. Łazienki i ubikacje są wyłożone glazurą kafelkową, dostępne są kuchnie z pełnym wyposażeniem, pralnie wyposażone w pralki automatyczne, suszarnie, świetlice i magazyny odzieży. Dom dla bezdomnych mężczyzn, w którym przebywają osoby na podstawie decyzji pobytovej, posiada wydzielone poza strefą mieszkalną, pomieszczenie wykorzystywane jako ogrzewalnia dla osób doraźnie przyjętych do noclegowni.

8. Baseny kąpielowe

Na terenie Powiatu Tarnogórskiego funkcjonuje 6 obiektów obejmujących baseny całoroczne i sezonowe, w tym 3 baseny kryte całoroczne i 3 baseny odkryte - sezonowe.

Skontrolowano wszystkie baseny, w których przeprowadzono 9 kontroli.

Wszystkie skontrolowane baseny, tak całoroczne jak i sezonowe oceniono jako dobre.

Baseny sezonowe są przed rozpoczęciem każdego sezonu letniego zagospodarowywane i odnawiane.

9. Środki transportu

W roku sprawozdawczym skontrolowano 6 pociągów, 6 autobusów komunikacji publicznej, 6 środków transportu do przewozu chorych, 1 taksówkę oraz 1 środek transportu do przewozu zwłok. Nie stwierdzono uchybień sanitarnych. Wszystkie skontrolowane środki transportu oceniono jako dobre.

10. Składowiska odpadów komunalnych

Skontrolowane wysypisko śmieci eksploatowane w Tarnowskich Górach podlega Firmie Remondis Tarnowskie Góry Sp. z o.o. Na terenie składowiska znajduje się budynek biurowo- socjalny z portiernią. W części socjalnej znajduje się jadalnia, szatnie, natryski oraz sanitariaty. Budynek jest ogrzewany, wyposażony w bojler do ogrzewania wody. Dezynfekcja natrysków oraz wc prowadzona jest na bieżąco. Pracownicy wyposażeni są w odzież ochronną, mają dostęp do apteczki pierwszej pomocy. Teren jest ogrodzony. W skład składowiska, poza budynkiem biurowo- socjalnym, wchodzi zbiorniki odcieków, waga, pompownie, brodzik do mycia kół samochodowych. Zastosowana jest strefa ochronna w postaci pasa zieleni. Na podstawie przeprowadzonej w roku sprawozdawczym kontroli składowisko oceniono jako dobre, nie stwierdzono naruszeń przepisów.

11. Akcje i współpraca z innymi jednostkami i podmiotami

Pracownicy Sekcji NS.HK wspólnie z pracownikami Epidemiologii przeprowadzali kontrole w zakresie zapobiegania zakażeniom HCV w gabinetach kosmetycznych, tatuażu, fryzjerskich podczas których wypełniano kwestionariusze badania pracowników poszczególnych rodzajów zakładów usługowych oraz kwestionariusz oceny pomieszczeń służących do wykonywania usług fryzjerskich, kosmetycznych oraz tatuażu. Akcja przeprowadzona była w ramach projektu pn: Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwionośnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji HCV, HBV, HIV.

12. Inne informacje

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska prowadzili na terenie Powiatu Tarnogórskiego następujące czynności:

Nadzór nad imprezami masowymi - wydano 4 opinie, nadzorowano 4 imprezy masowe, które przebiegały z zachowaniem bezpieczeństwa sanitarnego.

Wydano 4 decyzje zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji zwłok.

Ekshumacje odbywały się pod nadzorem upoważnionych przedstawicieli PPIS w Bytomiu.

Wydano 26 postanowień zezwalających na sprowadzenie zwłok z zagranicy.

Wydano 1 decyzję o spełnieniu wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Zaopiniowano 6 projektów regulaminów porządku i czystości w gminach,

Pozytywnie zaopiniowano 18 procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi w gabinetach kosmetycznych i tatuażu.

Wydano 9 innych opinii na temat stanu sanitarnego obiektów na wniosek strony.

13. Interwencje

W 2014r. z powiatu tarnogórskiego wpłynęło ogółem 19 interwencji. 13 spraw rozpatrzył PPIS w Bytomiu, 5 bez wstępnego rozpoznania i 1 po wstępnym rozpatrzeniu przekazano do rozpatrzenia innym organom (2 sprawy dot. zagrzybionego mieszkania oraz złego stanu technicznego budynku zostały przekazane do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, 2 sprawy dot. złego stanu sanitarnego posesji z powodu uciążliwej hodowli lisów i nielegalnego usuwania szamba zostały przekazane do Urzędu Gminy w Zbrosławicach, 1 dot. złego stanu sanitarnego posesji związana z nielegalnym usuwaniem ścieków została przekazana do Urzędu Gminy w Świerklańcu oraz 1 dot. uszkodzonej nawierzchni chodnika została przekazana do Urzędu Miasta Tarnowskie Góry). W związku z interwencjami przeprowadzono ogółem 9 kontroli oraz wydano 1 decyzję umarzającą.

Interwencje dot. następujących spraw:

- zagrożenia gryzoniami, zwierzętami, insektami - 4
- złego stanu sanitarnego posesji i nieprawidłowości w zakresie gromadzenia i usuwania nieczystości płynnych - 4
- niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej - 3
- złego stanu sanitarnego budynku - 2
- awarii kanalizacyjnych - 2
- hałasu - 2
- zagrzybienia mieszkania - 1
- uszkodzonej nawierzchni chodnika - 1

W roku sprawozdawczym częściowo zasadna okazała się tylko 1 interwencja, która dot. występowania uciążliwości zapachowych. Przeprowadzona kontrola w budynku mieszkalnym w Kaletach przy ul. Lublinieckiej 2 wykazała: w jednym z mieszkań otwarte spusty kanalizacyjne w pomieszczeniu łazienki, gdzie otwarte były syfony po umywalkach oraz nieszczelna rura kanalizacyjna w ogólnodostępnym pomieszczeniu piwnicznym. W związku z powyższym zostało wszczęte postępowanie z urzędu przeciwko Urzędowi Miasta Kalety. W wyniku usunięcia powyższych nieprawidłowości w ciągu 7 dni od daty wydania zawiadomienia o wszczęciu postępowania została wydana decyzja umarzająca.

W pozostałych przypadkach osoby odpowiedzialne za utrzymanie właściwego stanu sanitarnego w obiektach po wcześniejszym powiadomieniu o wszczęciu postępowania wyjaśniającego usuwali powstałe nieprawidłowości bez wdrażania działań represyjnych ani administracyjnych.

W porównaniu do poprzedniego roku sprawozdawczego można stwierdzić iż liczba zgłoszonych interwencji zmniejszyła się o 3. Również liczba zasadnych interwencji uległa zmniejszeniu - w 2013r. zasadnych okazało się 5 zgłoszeń, w 2014r. zasadna była tylko 1.

Wnioski:

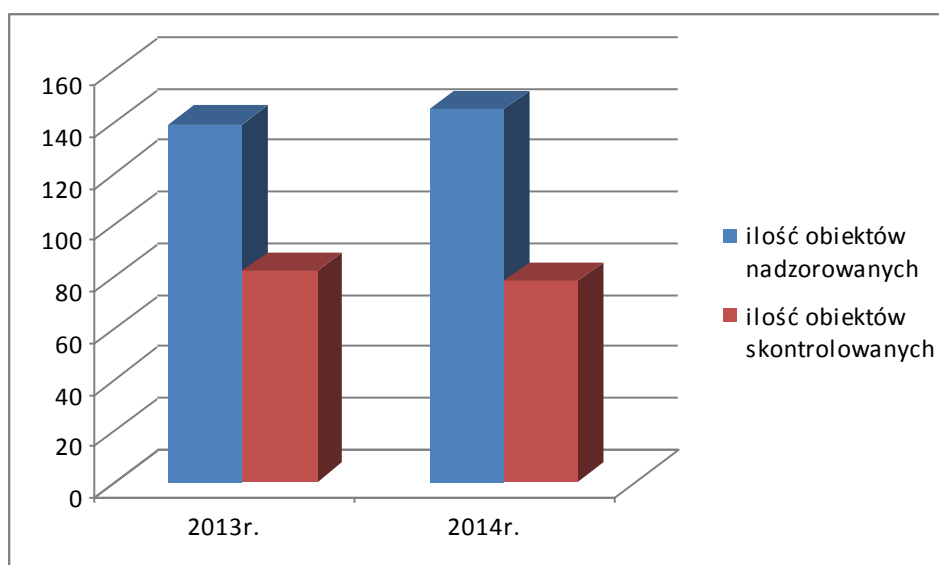
1. Brak podstawy prawnej regulującej wymagania sanitarne dla zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej utrudnia egzekwowanie ewidentnych braków stwierdzanych podczas kontroli w zakładach usługowych. Szczególnie dotkliwy jest brak możliwości traktowania odpadów powstałych podczas świadczenia usług z naruszeniem ciągłości tkanek jako odpadów medycznych oraz brak wymogu stosowania sterylnych narzędzi i materiałów.
2. We wszystkich skontrolowanych obiektach użyteczności publicznej przestrzegany jest zakaz palenia wyrobów tytoniowych. Obiekty posiadają w widocznych miejscach oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie.
3. Przed rozpoczęciem i w trakcie trwania sezonu letniego sprawowany jest wzmożony nadzór nad obiektami skupionymi wokół miejsc wykorzystywanych do wypoczynku. Takie działania uzasadnia zwiększone ryzyko szerzenia się chorób zakaźnych, któremu sprzyja wysoka temperatura i zagęszczenie ludności wokół miejsc rekreacyjnych.
4. Z analizy liczby interwencji i ich zasadności, można wnioskować, że stan sanitarny Powiatu Tarnogórskiego w ciągu ostatnich lat jest stabilny utrzymując stały dobry poziom.

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

W 2014 r. na terenie powiatu tarnogórskiego, bieżącym nadzorem sanitarno-higienicznym objętych było 145 obiektów, skontrolowano w tym okresie 78 obiektów, co stanowi 53,7%.

W porównaniu do roku 2013r. sytuację ilustruje poniższy wykres.

Liczba nadzorowanych obiektów w porównaniu do roku 2013 zwiększyła się o 7 placówek, wszystkie są placówkami niepublicznymi:

- Niepubliczny Żłobek „Bajowy Zameczek” w Tarnowskich Górach, ul. Broniewskiego 27
- Bawilandia Antoni Żurek „Ogród Śląski”, ul. Tarnogórska 75, 42-622 Świerklaniec
- Punkt Przedszkolny „Mali Odkrywcy” w Kaletach przy ul. Leśnej 20,
- Integracyjny Punkt Przedszkolny „Akademia Młodego Człowieka” w Szalszy przy ul. 1-go Maja 4
- Przedszkole Niepubliczne „Domowe Przedszkole” w Tarnowskich Górach przy ul. Korczaka 32A,
- Niepubliczny punkt Przedszkolny „Best Star Academy” w Tarnowskich Górach przy ul. Legionów 37c,
- Jednodziałowa Filia Niepublicznego Przedszkola „Radosne Słoneczko” w Radzionkowie przy ul. Gwarków 55

1. Stan sanitarny placówek oświatowo-wychowawczych.

Szkoły

W 2014r. pod nadzorem ogółem, na terenie powiatu tarnogórskiego, znajdowało się 61 szkół różnych typów w tym:

- 25 szkół podstawowych;
- 10 gimnazjów;
- 1 liceum ogólnokształcące;
- 2 policealne;
- 3 specjalne /gimnazjum, LO i szkoła zawodowa w MOW/;
- 20 zespołów szkół.

Szkoły z podziałem na gminy i miasta powiatu tarnogórskiego:

- 18 szkół w Tarnowskich Górach,
- 6 szkół w Radzionkowie,
- 6 szkół w Kaletach,
- 3 szkoły w Miasteczku Śląskim,
- 28 szkół gminnych:
  - 4 w gminie Ożarowice
  - 10 w gminie Zbrosławice
  - 6 w gminie Tworóg
  - 2 w gminie Krupski Młyn
  - 6 w gminie Świerklaniec.

W 2014r. skontrolowano 25 placówek. Podobnie jak w roku ubiegłym na 3 z nich wydano decyzje administracyjne zarządzające terminowe dotyczące:

1. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Potępie, 42-693 Krupski Młyn, ul. Tarnogórska 1
  - brak osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania
2. Publiczne Gimnazjum Nr 11, im. J. III Sobieskiego, 42-600 Tarnowskie Góry, ul. Jana III Sobieskiego 5
  - brak osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania
  - brak osłon ochraniających przed nadmiernie nasłonecznieniem na oknach w salach zajęć
  - zły stan sanitarno-higieniczny ścian
  - zły stan techniczny podłóg
3. Szkoła Podstawowa Nr 9, 42-600 Tarnowskie Góry, ul. Korczaka 2
  - zły stan sanitarno-techniczny podłóg.

Ponadto wydano 17 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń wydanych w latach wcześniejszych. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba ta uległa zmniejszeniu.

Nadal istnieją placówki, w których zarządzenia wydane w latach ubiegłych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje znaczne pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego, i tak:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Radzionkowie, ul. Knosały 16 – wydane 2 decyzje zarządzające:

- decyzja z 2007r. z terminem wykonania do 31.12.2015r. po 6 prolongatach – dotyczy złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń sanitarnych na terenie bloku sportowego.

- decyzja administracyjna z 2011r. z terminem wykonania do 31.12.2015r. po 4 prolongatach – dotyczy złego stanu technicznego stolarki okiennej oraz złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń sanitarnych dla uczniów i personelu.

2. Gminne Przedszkole nr 1 w Zbrośławicach przy ul. Batorego 6 – decyzja z 2007r. z terminem wykonania do 31.10.2015r. po 7 prolongatach – dotyczy złego stanu technicznego podłogi w sali zajęć oraz nawierzchni dojścia do placówki.

W roku sprawozdawczym w całości wykonano 14 decyzji wydanych w latach wcześniejszych. Liczba ta w porównaniu do 2013r. uległa zdecydowanemu zwiększeniu o 10 decyzji, co pozwoliło znacznie polepszyć stan sanitarno-techniczny placówek oświatowych na terenie powiatu. Wykonano decyzję w:

1. Szkoła Podstawowa Nr 13 w Tarnowskich Górach, ul. Armii Krajowej 1 – wykonano remont pomieszczeń sanitarnych dla uczniów

2. Gimnazjum nr 3 w Tarnowskich Górach, ul. Zacisza 17 - zapewniono właściwą stolarkę okienną w pomieszczeniach szkoły

3. Zespół Szkół w Wieszowie, ul. Bytomska 62 - odmalowano ściany i sufit w sali gimnastycznej oraz pomieszczenia sanitarne dla dzieci

4. Szkoła Podstawowa w Ziemęcicach, ul. Szkolna 6 – zapewniono równe, bezpieczne podłogi, zapewniono osłony punktów świetlnych oraz właściwą stolarkę okienną.

5. Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Boruszowicach, ul. Szkolna 2 – odmalowano ściany i sufity w salach zajęć i na korytarzach, wymieniono wykładziny w salach zajęć i w jadalni, zapewniono osłony punktów świetlnych w pomieszczeniach szkoły, zapewniono właściwą stolarkę okienną

6. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Miasteczku Śląskim, ul. Harcerska 5 - zapewniono osłony punktów świetlnych w pomieszczeniach szkoły, odmalowany ściany i sufity w salach zajęć, na korytarzach i w sanitariatach

7. Zespół Szkół w Zbrośławicach, ul. Wolności 67 - zapewniono równą nawierzchnię dojścia do placówki

8. Szkoła Podstawowa w Świerklańcu, ul. Młyńska 7 - zapewniono dopływ wody bieżącej ciepłej do wszystkich umywałek w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów

9. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego, ul. Morcinka 9 – odmalowano ściany i sufity w hali mechanizacji

10. Szkoła Podstawowa nr 9 w Tarnowskich Górach, ul. Korczaka 2 – zapewniono właściwą stolarkę okienną w pomieszczeniach szkoły

11. Szkoła Podstawowa w Tworogu, ul. Szkolna 15 – zapewniono właściwą stolarkę okienną

12. Liceum Ogólnokształcące w Radzionkowie, plac Jana Pawła II nr 8 – wykonano remont pomieszczenia z natryskami na terenie bloku sportowego

13. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Potępie, ul. Tarnogórska 12 - zapewniono osłony na grzejnikach c.o.

14. Zespół Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych w Radzionkowie, ul Sikorskiego 8a – zapewniono właściwą nawierzchnię dojścia do placówki

W skontrolowanych szkołach podstawowych stwierdzono, że zapewnione zostały warunki zgodnie z rozporządzeniem MEN w zakresie zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych.

W czasie przeprowadzonych kontroli kompleksowych oceniono szkoły podstawowe pod kątem warunków sanitarno-higienicznych dla dzieci 5,6-letnich. W miarę możliwości i potrzeb placówki zapewniają właściwą infrastrukturę i prawidłowe wyposażenie pomieszczeń dostosowane do potrzeb 5,6- latków. Najczęstszym problemem tych szkół jest brak możliwości wydzielenia oddzielnych ciągów komunikacyjnych, tak by nie krzyżowały się z drogami komunikacyjnymi starszych uczniów. Częściowo w placówkach stwierdzono również brak wydzielonego placu rekreacyjnego dla dzieci młodszych oraz niedostosowane pomieszczenia sanitarne do wysokości dzieci. Informacje te były co miesiąc przekazywane do WSSE Katowice w formie sprawozdania.

Przedszkola i inne formy

W 2014r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego było 55 przedszkoli, w tym 24 na terenie miasta Tarnowskie Góry.

W roku sprawozdawczym pozytywnie zaopiniowano 5 placówek niepublicznych i są to:

- Punkt Przedszkolny „Mali Odkrywcy” w Kaletach, ul. Leśna 20
- Przedszkole Niepubliczne „Domowe Przedszkole” w Tarnowskich Górach, ul. Korczaka 32A
- Specjalny Punkt Przedszkolny „Akademia Małego Człowieka” w Szalszy, ul. 1-go Maja 4
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Best Star Academy” w Tarnowskich Górach, ul. Legionów 37c
- Jednoodziałowa Filia Niepublicznego Przedszkola „Radosne Słoneczko” w Radzionkowie, ul. Gwarków 55.

Wszystkie placówki spełniają wysokie standardy stanu sanitarno-higienicznego, technicznego i wyposażenia.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 27 przedszkoli, podobnie jak w roku ubiegłym. Wydano 4 nowe decyzje administracyjne zarządzające, a w 2013r. nie wydano żadnego nakazu. Decyzje te dotyczyły:

1. Niepubliczne Przedszkole „Domowe Przedszkole”, 42-606 Tarnowskie Góry, ul. Słoneczników 23
  - nieprawidłowe przechowywanie leżaków i pościeli
2. Przedszkole Nr 21, 42-600 Tarnowskie Góry, ul. Opolska 59
  - brak osłon na punktach świetlnych w pomieszczeniach
  - zły stan sanitarno-higieniczny ścian
  - zły stan techniczny podłóg
3. Przedszkole Nr 4, 41-922 Radzionków, ul. Kuźaja 15
  - brak osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania

4. Przedszkole Nr 3, 41-922 Radzionków, ul. Szymały 38

- brak osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania

Na 5 placówek wydano decyzje prolongujące - zmieniające termin wykonania zarządzeń. Liczba prolongat w porównaniu z rokiem ubiegłym uległa zmniejszeniu.

W roku sprawozdawczym wykonano 5 decyzji administracyjnych wydanych w latach poprzednich, i tak:

- Niepubliczne Przedszkole „Domowe Przedszkole” w Tarnowskich Górach, ul. Słoneczników 23 – zapewniono właściwe przechowywanie leżaków i pościeli dzieci,

- Przedszkole nr 20 w Tarnowskich Górach, ul. Morcinka 7 - zapewniono równą nawierzchnię dojścia do placówki,

- Gminne Przedszkole nr 2 w Wieszowie, ul. Bytomska 144 – doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-higienicznego podłogę w sali zajęć średniaków,

- Przedszkole nr 21 w Tarnowskich Górach, ul. Opolska 59 - zapewniono prawidłową, łatwą do utrzymania w czystości podłogę w korytarzu, odmalowano ściany w salach zajęć, pomieszczeniach sanitarnych i na korytarzu, zapewniono osłony punktów świetlnych na korytarzach,

- Gminne Przedszkole nr 8 w Przezchlebiu, ul. Mikulczycka 11 – odmalowano ściany w sali zajęć ruchowych.

Liczba wykonanych decyzji w roku sprawozdawczym w porównaniu do roku ubiegłego uległa zdecydowanemu zwiększeniu.

Zgodnie ze stanowiskiem Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie szczotkowania zębów przez dzieci w przedszkolach dzieci szczotkują zęby. Przybory do mycia są oznakowane oraz prawidłowo przechowywane.

Stan bieżącej czystości i porządku w placówkach nie budził zastrzeżeń. Większość placówek posiada place zabaw wyposażone w nowy sprzęt z certyfikatami. We wszystkich placówkach dokonywane są regularne przeglądy BHP urządzeń i sprzętu do zabaw. Dokumentacja pokontrolna udostępniana w czasie przeprowadzonych kontroli.

W większości przedszkoli w ramach profilaktyki zdrowotnej nauczyciele przeprowadzają kontrole czystości głów dzieci zgodnie z procedurami opracowanymi na podstawie stanowiska Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia w sprawie zapobiegania i zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży.

W porównaniu do roku ubiegłego zdecydowanie zwiększyła się liczba placówek wyposażanych w nowy sprzęt i wyposażenie z certyfikatami.

Żłobki i kluby dziecięce

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego było 7 żłobków, w tym 1 klub malucha. Skontrolowano 2 obiekty, w których stwierdzono prawidłowy stan sanitarno-higieniczny. Wydano 1 decyzję zmieniającą termin wykonania zarządzenia w zakresie zapewnienia prawidłowej nawierzchni dojścia do placówki dot. Żłobka Publicznego nr 1 w Tarnowskich Górach przy ul. Wyszyńskiego 135.

Wydano pozytywną opinię sanitarną na nowoutworzoną placówkę - Niepubliczny Żłobek „Bajowy Zameczek” w Tarnowskich Górach, ul. Broniewskiego 27.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego

Świetlice Środowiskowe

W 2014r. pod nadzorem były 3 świetlice środowiskowe, z tego 2 w Tarnowskich Górach, 1 w gminie Kalety. W roku sprawozdawczym zlikwidowano 1 placówkę – Świetlica Środowiskowa TPD zlokalizowana w centrum Tarnowskich Gór przy ul. Sobieskiego 2.

Skontrolowano 2 świetlice środowiskowe. W skontrolowanych placówkach nieprawidłowości nie stwierdzono.

Warsztaty Terapeutyczne

Na nadzorowanym terenie znajdują się dwa warsztaty terapii zajęciowej tj.

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Kaletach DRUTARNI,
- Zespół Dziennych Ośrodków Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczych i Rehabilitacyjnych dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Radzionkowie.

Skontrolowano jeden z nich – stan sanitarno-techniczny placówki wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2014r. dokonano pomiarów mebli przedszkolnych w 1 wytypowanej placówce przedszkolnej. Zmierzono 69 dzieci w 4 oddziałach. Nieprawidłowości w ww. zakresie nie stwierdzono. Placówka posiada meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowane do zasad ergonomii z certyfikatami. W czasie kompleksowych kontroli zaobserwowano, że dyrektorzy sukcesywnie wyposażają placówki w nowe meble edukacyjne z certyfikatami.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli w 2014r. w wytypowanych 6 szkołach dokonywano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny - wymogów § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), uwzględniając potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Sytuacja w porównaniu z rokiem ubiegłym jest stabilna.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym prolongowano 2 decyzje administracyjne wydane w latach wcześniejszych, 1 z nich w Gimnazjum w Radzionkowie dotyczyła złego stanu sanitarno-higienicznego ścian i sufitów w salach gimnastycznych, druga w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 w Tarnowskich Górach dotyczyła zapewniania prawidłowej nawierzchni boiska.

W bieżącym roku sprawozdawczym wykonano 2 decyzje wydane w latach wcześniejszych. W Zespole Szkół w Wieszowie odmalowano ściany i sufity w sali gimnastycznej, a w Liceum Ogólnokształcącym w Radzionkowie wykonano remont wraz z modernizacją zaplecza sanitarnego przy sali gimnastycznej.

Pomimo zapewnienia w większości placówek możliwości korzystania przez uczniów z natrysków młodzież sporadycznie korzysta z tych urządzeń po zajęciach z wychowania fizycznego, częściej po dodatkowych zajęciach sportowych. Zaplecza sanitarne wyposażone w środki higieny osobistej, natryski z dopływem wody bieżącej ciepłej.

Ogólny stan sanitarno-higieniczny i techniczny bloków sportowych na terenie powiatu tarnogórskiego jest dobry.

W roku sprawozdawczym w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Tarnowskich Górach wybudowano nowe boisko wielofunkcyjne wyposażone w nowy sprzęt z certyfikatami.

Wszystkie szkoły posiadają boiska lub teren rekreacyjny trawiasty.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana jest ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Stan sanitarno-higieniczny zarówno w 2013, jak i w 2014r. nie budził zastrzeżeń i w żadnej z placówek nie wydano nowych decyzji w w/w zakresie. Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażane w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony przed nadmiernym nasłonecznieniem. Stanowiska komputerowe ustawione są z zachowaniem odległości między sąsiadującymi monitorami, opracowane są regulaminy bhp przy obsłudze komputera.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych):

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne.

Zarówno w 2013, jak i 2014 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. Nie używano w czasie prowadzonych zajęć przeterminowanych substancji i preparatów chemicznych, nie stwierdzono magazynowania tych substancji i preparatów chemicznych na zapleczach.

Placówki posiadają aktualny spis znajdujących się na stanie niebezpiecznych substancji chemicznych. Karty charakterystyki prawidłowe, udostępniane w czasie kontroli. Substancje i preparaty chemiczne są prawidłowo oznakowane i przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach lub w zamykanych zapleczach pracowni. Apteczki pierwszej pomocy prawidłowo wyposażone. W pracowniach zapewniono umywalki z bieżącą wodą. Stwierdzono, że część szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych zajęcia z chemii prowadzi w formie pokazu przeprowadzanego przez nauczyciela chemii. W przypadku braku warunków do magazynowania substancji chemicznych zajęcia z chemii prowadzone są wyłącznie w formie teoretycznej. Stan bieżącej czystości na zapleczach pracowni chemicznych prawidłowy.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach, kontrolą objęto również gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budzi zastrzeżeń. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2014r. w ramach akcji „Zima w mieście” w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej zgłoszono 31 turnusów, 22 organizatorów wypoczynku w formie półkolonii. Skontrolowano 2 z nich w trakcie trwania wypoczynku w miejscu zamieszkania wraz z sekcją NS/HŻŻ. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Ogółem w placówkach wypoczywało 1368 dzieci i młodzieży.

W ramach Akcji „Lato 2014” zgłoszonych zostało 34 organizatorów letniego wypoczynku w formie półkolonii w miejscu zamieszkania oraz 13 w formie wyjazdowej w placówkach sezonowych i w obiektach całorocznych usług hotelarskich. W czasie trwania turnusów skontrolowano 14 placówek. Ogółem w placówkach wypoczywało 1725 dzieci i młodzieży.

Na jedną z placówek wypoczynku letniego tj. Ośrodek Jeździecki w Zbrosławicach zgłoszono interwencję dotyczącą złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego placówki - interwencja zasadna. Kontrola przeprowadzona w dniu 11.07.2014r. wraz z Kierownikiem Sekcji HŻŻiPU wykazała nieprawidłowości - wydano decyzję administracyjną zarządzającą. Za brak bieżącej czystości i porządku nałożono mandat karny w wysokości 200,00 zł.

W pozostałych placówkach stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej uczestników wypoczynku.

5. Interwencje

W 2014r. zgłoszono 11 interwencji w następujących placówkach:

1. Niepubliczne Przedszkole „Domowe Przedszkole”, Tarnowskie Góry, ul. Słoneczników 23 – dot. glistnicy, interwencja zasadna. W wyniku przeprowadzonej kontroli w dniu 20.01.2014r. stwierdzono nieprawidłowe przechowywanie pościeli - wydano decyzję administracyjną zarządzającą, którą zrealizowano w roku sprawozdawczym, oraz nałożono mandat karny w wysokości 200,00 zł za naruszenie wymagań higieniczno-zdrowotnych.
2. Szkoła Podstawowa, Zbrosławice-Kamieniec, ul. Gliwicka 6 – dot. wszawicy oraz złego stanu technicznego sanitariatów. Kontrola przeprowadzona w dniu 06.03.2014r. nie wykazała nieprawidłowości w ww. zakresie.
3. Przedszkole Miejskie Nr 21, Tarnowskie Góry, ul. Opolska 59 – dot. zagrzybienia i zawilgocenia ścian i podłogi - interwencja zasadna. Kontrola przeprowadzona w dniu 07.04.2014r., wykazała nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych. Na placówkę została wydana decyzja administracyjna zarządzająca.
4. Gminne Przedszkole, Świerklaniec, ul. Oświęcimska 11 – dot. złego stanu sanitarno-higienicznego w placówce oraz wszawicy. Kontrola w dniu 21.05.2014r. nie potwierdziła ww. zarzutów.
5. Gminne Przedszkole, Świerklaniec, ul. Oświęcimska 11 – dot. wszawicy. Kontrola przeprowadzona w dniu 16.06.2014r. wykazała, że dyrektor placówki podjął stosowne działania proceduralne zgodne ze stanowiskiem Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia w sprawie zapobiegania i zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży.
6. Gminne Przedszkole, Orzech, ul. Brzechwy 8 – dot. zbyt dużej liczba dzieci w salach w stosunku do powierzchni tych sal – interwencja zasadna. Kontrola przeprowadzona w dniu 03.06.2014r. potwierdziła zasadność interwencji – dyrektor placówki zobowiązał się do przestrzegania wymagań wynikających z przepisów w tym zakresie.
7. Ośrodek Jeździecki Zbrosławice, ul. Wolności 28 – dot. złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego placówki wypoczynku letniego - interwencja zasadna. Kontrola przeprowadzona w dniu 11.07.2014r. wraz z Kierownikiem Sekcji HŻŻiPU wykazała nieprawidłowości - wydano decyzję administracyjną zarządzającą. Za brak bieżącej czystości i porządku nałożono mandat karny w wysokości 200,00 zł.
8. Obóz harcerski ZHP Hufiec Ziemi Tarnogórskiej w Borowianach (wypoczynek letni) – dot. wszawicy. Kontrola przeprowadzona w dniu 06.08.2014r. nie wykazała nieprawidłowości.
9. Przedszkole Nr 3, Kamieniec, ul. Tarnogórska 2 – dot. wszawicy. Kontrola przeprowadzona w dniu 02.10.2014r., wykazała, że dyrektor placówki podjął stosowne działania proceduralne zgodne ze stanowiskiem Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia w sprawie zapobiegania i zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży.
10. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Miedarach, ul. Główna 26 – dot. niskiej temperatury panującej w pomieszczeniach placówki. W czasie kontroli w dniu 29.10.2014r.,

przeprowadzono pomiary temperatury w pomieszczeniach placówki – w dniu kontroli temperatura prawidłowa.

11. Gminne Przedszkole Nr 2, Wieszowa, ul. Bytomska 144 – dot. owsicy. W wyniku przeprowadzonej kontroli w dniu 15.12.2014r., stwierdzono, że dyrektor placówki po uzyskaniu od rodzica informacji o stwierdzeniu u dziecka owsicy podjął stosowne działania proceduralne.

Wnioski:

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulega systematycznej poprawie.

Większość placówek w mieście Tarnowskie Góry terminowo realizuje wydane zarządzenia decyzji PPIS w Bytomiu, w przeciwieństwie do miasta Radzionków oraz gminy Zbrosławice gdzie obserwuje się zbyt częste wielokrotne wydłużanie terminów realizacji wykonania zarządzeń poprzez prolongowanie decyzji administracyjnych.

Istnieje konieczność dalszego szerzenia profilaktyki zdrowotnej w placówkach oświatowo-wychowawczych w zakresie przeciwdziałania szerzenia się chorób pasożytniczych (wszawica, świerzb, owsica, glistnica) z uwagi na zgłoszone w tym zakresie interwencje.

W roku 2014 wykonano w całości 20 decyzji administracyjnych zarządzających wydanych w latach wcześniejszych – w porównaniu z 2013r. realizacja zarządzeń znacznie zwiększyła się.

Wydano 8 nowych decyzji administracyjnych. W porównaniu do 2013r. liczba ta uległa zwiększeniu. Wydano 23 decyzje zmieniające termin wykonania – w porównaniu do roku ubiegłego ilość decyzji prolongowanych utrzymuje się na stałym poziomie.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

Jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ocena i kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, w celu zapobiegania powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Na terenie powiatu tarnogórskiego nadzorem objętych było 402 obiekty o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W kontrolowanych zakładach prowadzony był nadzór nad warunkami higieny pracy.

Tematyka przeprowadzonych kontroli sanitarnych:

- ocena przestrzegania zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy oraz przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych,
- kontrola warunków pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach produkujących artykuły spożywcze;
- kontrola warunków pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle drzewnym;
- ocena realizacji wymogów w zakresie prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3 oraz substancji i mieszanin chemicznych,
- ocena warunków higieny pracy oraz wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych,
- ocena stanu higieniczno-sanitarnego w związku ze zgłaszanymi interwencjami pracowników,
- kontrola warunków i higieny pracy oraz wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i produktów biobójczych,
- ocena przestrzegania przepisów w zakresie kart charakterystyki i oznakowania wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznych,
- ocena przestrzegania wymogów w zakresie stosowania leków cytostatycznych,
- ocena realizacji wymogów w zakresie substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

W roku 2014 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowanych zostało 124 obiekty, w których przeprowadzono 178 kontroli. W 49 zakładach podczas kontroli stwierdzano nieprawidłowości, które dotyczyły zagadnień w zakresie:

Badań i pomiarów środowiska pracy:

- Aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- Rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz bieżącego uzupełniania tych kart badań;

- Poinformowania pracowników o aktualnych wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących na stanowiskach pracy;
- Zamieszczenia na stanowiskach pracy informacji o aktualnych wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy;
- Obniżenia NDS i N czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy poniżej dopuszczalnych norm;
- Sporządzania programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia.

Złego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń:

- Odnowienia ścian i sufitów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych;
- Odnowienia ścian w pomieszczeniach pracy;
- Uzupełnienia ubytków w posadzkach pomieszczeń pracy;
- Urządzenia zgodnie z przepisami pomieszczeń higieniczno – sanitarnych;
- Zapewnienia prawidłowej wymiany powietrza w pomieszczeniach pracy;
- Zapewnienia prawidłowej temperatury w pomieszczeniach pracy.

Uchybień w zakresie substancji i mieszanin chemicznych:

- Aktualnych spisów stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz kart charakterystyki;
- Niewłaściwych kart charakterystyki wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznej: numer WE substancji niezgodny z numerem identyfikacyjnym zawartym w tabelach zharmonizowanej klasyfikacji i oznakowania w 3 części załącznika VI do rozporządzenia CLP. układ niezgodny z aktualnym stanem prawnym, brak podziału w karcie charakterystyki na poszczególne sekcje i podsekcje.
- Oznakowania miejsc, rurociągów, pojemników i zbiorników służących do przechowywania substancji lub mieszanin niebezpiecznych;
- Oznakowania opakowań stosowanych substancji i mieszanin niebezpiecznych zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- Udokumentowania oceny ryzyka zawodowego stwarzanego przez czynnik chemiczny;
- Instrukcji składowania załadunku i transportu substancji i preparatów chemicznych;
- Poinformowania Inspektora do Spraw Substancji Chemicznych o wprowadzaniu do obrotu mieszanin niebezpiecznych (stwarzających zagrożenie).

Uchybień w zakresie czynników biologicznych:

- Uwzględnienia narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne w ocenie ryzyka zawodowego;
- Rejestru prac narażających pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne zakwalifikowane do 3 grupy zagrożenia;
- Rejestru pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne zakwalifikowane do 3 grupy zagrożenia;

- Przeszkolenia pracowników w zakresie narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne.
-

Uchybień w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych:

- Rejestru prac, w których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami, mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- Rejestru pracowników narażonych na działanie substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- Uwzględnienia w ocenie ryzyka zawodowego szczegółowych informacji dotyczących narażenia pracowników na substancje, mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym- przekazywana właściwemu PWIS niezgodnie z obowiązującym wzorem-§ 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 60 decyzji administracyjnych.

W nadzorowanych zakładach występowały czynniki szkodliwe dla zdrowia takie jak: pył, hałas, drgania mechaniczne oraz substancje chemiczne, w których na stanowiskach pracy przeprowadzane były badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości wykonywania badań i pomiarów oraz nie uzupełniają na bieżąco rejestru i kart czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy.

W 2014 r. w 7 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Są to zakłady, w których warunki przekroczenia czynników szkodliwych utrzymują się od lat na stałym poziomie mimo podjętych działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na te czynniki.

Zakładami, w których utrzymują się przekroczenia NDS i N są:

- „Nitroerg” S.A. Zakład Zamiejscowy Krupski Młyn - pyły zawierające SiO₂, substancje chemiczne,
- Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. w Miasteczku Śląskim -hałas, pyły zawierające SiO₂, substancje chemiczne, drgania mechaniczne,
- „STA-Odlewnie” Sp. z o.o. Tarnowskie Góry –hałas, pyły zawierające SiO₂,
- Zakłady Aparatury Chemicznej „Chemet” S.A. Tarnowskie Góry-hałas,
- Fabryka Maszyn i Urządzeń „TAGOR” S.A. Tarnowskie Góry -hałas, pyły zawierające SiO₂,
- „QUINTO” Radzionków, ul. Objazdowa 5-9 – hałas,
- „GEKOPLAST” S.A. Krupski Młyn, ul. Krasickiego 13 - hałas

Zakłady realizując program działań organizacyjno-technicznych wprowadzały i nadal wprowadzają nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu zapobieganiu

powstawania chorób zawodowych. Pracodawcy dostarczali na bieżąco pracownikom środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy.

W ramach nadzoru w zakresie narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach produkujących artykuły spożywcze skontrolowano 12 obiektów. W 5 obiektach stwierdzono uchybienia w zakresie braku spisu i kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin chemicznych, braku aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia i rejestru badań i pomiarów, oceny ryzyka zawodowego, niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, brak rejestru prac i pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 grupy zagrożenia, wyznaczeniu i przeszkoleniu pracowników do udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

W ślad za tym wydano 5 decyzji administracyjnych zarządzających w obiektach: ciastkarnia "DANUTA", Radzionków ul. Męczenników Oświęcimia 12, Zakłady Mięsne "H.A.M." Cichoń i Wspólnicy S.J.-Zakład nr 2, Radzionków ul. Szybowa 1, Piekarnia Nr 1 - Spółdzielnia Handlowo-Produkcyjno-Usługowa "Samopomoc Chłopska", Świerklaniec ul. Kościelna 1; Zakłady Mięsne "Świerklaniec II" Sp. z o.o., Świerklaniec ul. Kościelna 33A; Piekarnia - Kornelia Krzenciesa, Nakło Śląskie ul. Główna 49.

W ramach nadzoru w zakresie narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle drzewnym skontrolowano 13 obiektów. W 7 obiektach stwierdzono uchybienia w zakresie: braku aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, przekazania pracownikom informacji o wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, braku kart i rejestru czynników szkodliwych w środowisku pracy, braku spisu i kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin chemicznych, niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego w pomieszczeniach pracy i higieniczno-sanitarnych: odnowić ściany i sufity w pomieszczeniach pracy, uzupełnić ubytki w posadzkach

W ślad za tym wydano 7 decyzji administracyjnych zarządzających w: "MAGMARIS" Mariola Wałach, Magdalena Peciak Spółka Jawna, Tarnowskie Góry ul. Towarowa 1, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "MICROPOL" Eugeniusz Świerczyna, Laryszów ul. Wolności 15, Firma Produkcyjno-Handlowa EUROMEBEL STYL, Miasteczko Śląskie ul. Cynkowa 47, Zakład Stolarstwa Budowlanego i Szkłarstwa Eksport-Import Janeczek Joachim, Boruszowice ul. JEDNOŚCI 13, Inter-Agra S.C., Zbrosławice ul. Oświęcimska 8, Warsztat Stolarski Krzysztof Kowoll, Tworóg ul. Słowackiego 3, Firma Handlowo-Usługowa "TARTAK STRZYBNICA" Małgorzata Pella, Tarnowskie Góry ul. Armii Krajowej 28.

Przeprowadzone kontrole w zakresie wprowadzania i stosowania niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych wykazały, iż pracodawcy rzetelniej podchodzą do realizacji przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz.322 ze zm.)

Zgodnie z rozporządzeniem REACH pracodawcy kontynuują obowiązki dotyczące dalszej rejestracji, sporządzone są raporty bezpieczeństwa chemicznego oraz scenariusze narażenia dla zarejestrowanych substancji chemicznych. Dostawcy substancji lub mieszanin w łańcuchu dostaw współpracują aby spełnić wymagania klasyfikacji, oznakowania i pakowania. Większość przedsiębiorców posiada karty charakterystyki, których układ i treść

jest zgodny z załącznikiem I rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. (Dz. Urz. UE. L 133 z 31.05.2010). Oznakowanie opakowań substancji lub mieszaniny stwarzającej zagrożenie są zgodne z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 (Dz. Urz. UE L 353 z 31.12.2008, z późn. zm.).

Nadal trwa rejestracja właściwa produkowanych substancji, której ostateczny termin upływa w czerwcu 2018r.

W związku z wydarzeniami związanymi z zatruciami metanolem przeprowadzono 2 kontrole odnośnie spełnienia przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych lub stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny (Dz.U.2013. Poz.180) i ustawy z dnia 25.02.2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2011r. Nr 63 poz. 322 z późn. zm.) w zakresie właściwej klasyfikacji, oznakowania oraz w odpowiednich przypadkach obecności zamknięcia utrudniającego otwarcie przez dzieci i wyczuwalnego dotykem ostrzeżenia, ze szczególnym uwzględnieniem produktów zawierających metanol do stosowania w okresie zimowym – płynów do spryskiwaczy. Kontrole zostały przeprowadzone w marketach: Castorama, Tesco. W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, wprowadzane do obrotu mieszaniny zawierające metanol posiadały karty charakterystyki i oznakowanie zgodne z aktualnym stanem prawnym.

Na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowano 1 podmiot odpowiedzialny za pierwsze wprowadzenie do obrotu produktów biobójczych. Przeprowadzono kontrolę w firmie: „Biotimex” S.C Maria Zajac, Marek Kisiel w Krupskim Młynie ul. Zawadzkiego 9 będący producentem środków do dezynfekcji wanien do hydromasażu, wody basenowej Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę u dystrybutora: P.U. H. „POLCHEM” Jacek Gajdzik, Zbigniew Pawlik 41-960 Ożarówice, ul. Tarnogórska 16 w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych z przeznaczeniem do czyszczenia i dezynfekcji basenów, w tym uzdatniania wody basenowej, czyszczenia i dezynfekcji powierzchni, regulacji pH.

Na terenie powiatu tarnogórskiego znajdują się 2 podmioty: ZPUH „Centrochem” Kotula Sp. J. ul. Zagórska 159, Przedsiębiorstwo Obrotu Produktami Chemii i Metalurgii PROMECH ul. Zagórska 167, zajmujące się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat. 3. Przedsiębiorcy posiadają karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu substancji sporządzone zgodne z aktualnym stanem prawnym. Do każdej karty charakterystyki dołączone są scenariusze narażenia, sporządzone są raporty bezpieczeństwa.

Strategicznymi podmiotami będącymi producentami na terenie powiatu tarnogórskiego są zakłady: NITROERG Spółka Akcyjna 43-150 Bieruń, Plac Alfreda Nobla 1; Oddział 42-693 Krupski Młyn, ul. Zawadzkiego 1. Przedmiotem działalności spółki jest produkcja: materiałów wybuchowych, produkcja chemikaliów nieorganicznych, produkcja wyrobów chemicznych, produkcja urządzeń i maszyn, sprzedaż hurtowa wyrobów, działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji maszyn, towarowy transport drogowy pojazdami specjalistycznymi i uniwersalnymi, prowadzone są w dziedzinie prace badawczo – rozwojowe w dziedzinie nauk chemicznych, prowadzenie składów materiałów wybuchowych pod ziemią i zakładach górniczych, unieszkodliwianie odpadów. Kontrolowane przedsiębiorstwo w systemie REACH pełni funkcję producenta, importera i dalszego użytkownika. Liczba wstępnych rejestracji przekazanych do ECHA- (Europejskiej

Agencji Chemikaliów) podana przez przedsiębiorstwo wynosi 9 zarejestrowanych substancji – trójnitrorezorcyna, siarczan amonu (VI), azotan V potasu, azotan 2-etyloheksylowy, azydek ołowiu, nitrogliceryna (1,2,3 propanotriol), nitroglikol, siarczan VI potasu, azotan amonu.

Dokonano rejestracji właściwej dla 3 substancji: nitrogliceryny, nitroglikolu, azotanu 2-etyloheksylowego w ramach zawartego konsorcjum (data rejestracji 2010r.). Termin rejestracji właściwej azotanu amonu (31.05.2018r). Zostały sporządzone raporty bezpieczeństwa chemicznego oraz scenariusze narażenia dla zarejestrowanych substancji chemicznych. siarczan amonu, termin rejestracji właściwej przypada na 31.05.2018r. Kwas siarkowy, kwas azotowy wyodrębniono w procesie denitracji kwasów odpadów po produkcji azotanów alkoholi i są zarejestrowane przez ich wytwórcę (ZA Tarnów).

Produkowany azotan 2-etyloheksylowy (nitroce) eksportowany jest do krajów skandynawskich, Rosji i na Białoruś. Kontrolowany zakład jest importerem substancji: 4-azotan pentaetyle (pentryt) ze Szwajcarii.

Pracodawca przekazuje na bieżąco informację Inspektorowi do Spraw Substancji Chemicznych o mieszaninie niebezpiecznej lub mieszaninie stwarzającej zagrożenie, wytwarzanej w zakładzie.

Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. 42-610 Miasteczko Śląskie, ul. Hutnicza 17 Kontrolowane przedsiębiorstwo w systemie REACH pełni funkcję producenta i dalszego użytkownika. Przedsiębiorstwo jest producentem substancji w postaci własnej: cynk, spiek cynkowo-ołowiowy półprodukt wyodrębniony w miejscu wytwarzania (nie wprowadzany do obrotu) - substancja UVCB, ołów, kadm, metal Dore (zawiera ok. 98 % srebra) półprodukt transportowany poza miejscem wytwarzania substancja UVCB, kamień miedziowy (zawiera ołów i miedź) półprodukt transportowany poza miejscem wytwarzania substancja substancja UVCB, kwas siarkowy, gips, żużel granulowany- produkt substancja UVCB. Huta Cynku. Jest członkiem europejskich konsorcjów zapewniających aktualizację danych niezbędnych do przekazania do ECHA (Europejskiej Agencji Chemikaliów) W skład konsorcjum wchodzi: konsorcjum cynkowe (cynk, spiek, żużel, konsorcjum kadmowe (kadm), konsorcjum metali szlachetnych (metal Dore). Liczba rejestracji wstępnych wynosi 10, właściwych rejestracji przekazanych do ECHA (Europejskiej Agencji Chemikaliów) podana przez przedsiębiorstwo wynosi 9 (*stop ołowiowo-cynowy -termin rejestracji właściwej przypada na 2018r.*).

Zostały sporządzone raporty bezpieczeństwa chemicznego oraz scenariusze narażenia dla zarejestrowanych substancji chemicznych.

W ramach współpracy z Urzędem Celnym – Port Lotniczy K-ce Pyrzowice w roku bieżącym wydano 2 opinie w sprawie spełnienia przez produkty wymagań bezpieczeństwa w zakresie przepisów prawnych dotyczących wprowadzania do obrotu mieszanin chemicznych olejków do e-papierosów.

Przeprowadzono jedną kontrolę w zakresie wprowadzania produktów umieszczonych w systemie RAPEX, notyfikacji nr A11/0001/14, A11/0002/14, A11/0003/14, A11/0017/14, A12/0019/14 w firmie Tech-Rol sp. z o.o. ul. Kaczyniec 12. Tarnowskie Góry. Na stanie sklepów nie odnotowano produktów umieszczonych w systemie RAPEX. Poinformowano kierownictwo iż, w/w produkty naruszają wymagania przepisów (załącznik XVII rozporządzenia REACH) stwarzają zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, zawierają

niedozwoloną ilość chloroformu i toluenu (norma <0,1%), nie mogą być przeznaczone do powszechnej sprzedaży.

Na terenie powiatu tarnogórskiego prowadzi działalność 32 zakłady, w których występuje narażenie na substancje, mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Na stanowiskach pracy w zewidencjonowanych zakładach występuje narażenie na: azbest, benzen, benzyny, niskowrząca frakcja benzynowa, benzo(a)piren, benzo(d,e,f)chryzen, benzydyne, bromian potasu, związki chromu VI – tritlenek chromu, kwas chromowy, amonu dichromian, sodu dichromian dihydrat, chromian potasu, dichromian potasu, kobaltu chlorek 6 hydrat, ciecz chromowa, dibenzo(a,h)antracen, dwunitrotoluen, hydrazyna, hydrazyna-diamina, siarczan hydrazyny, chlorowodorek fenylohydrazyny, tlenki niklu, arsenu III tlenek (arszenik), tlenki arsenu, kwas arsenowy V i jego sole (arsenin sodu, siarczan arsenu), kobaltu II siarczan 7 hydrat, chlorek kobaltu 6 hydrat, tlenek kadmu, siarczan VI kadmu II, tlenek etylenu, smoły węglowe, paki węglowe, sadze węglowe, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, 0-toluidyna, trichloroetylen, czerwień zasadową, bromian potasu, kobaltu siarczan, promieniowanie jonizujące; prace związane z narażeniem na pył drewna twardego (dąb i buk); procesy technologiczne związane z narażeniem na działanie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy nie prowadzą rejestrów prac i pracowników narażonych na kontakt z w/w czynnikami. Pracodawcy zobowiązani są do przekazywania informacji o stosowaniu w działalności substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym do ŚPWIS w Katowicach na obowiązującym druku. Mimo tego obowiązku pracodawcy częściowo pomijają te zgłoszenia.

W ramach współpracy z Policją na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono dwie kontrole w sklepie „wszystko po 2zł” ul. Rynek 17 Przesmyk w trakcie których stwierdzono wprowadzanie do obrotu tzw. „dopalaczy” przez firmę Kubańczyk Company Sp. z o.o. Pabianice oraz Kubi Company Sp. z o.o. Pabianice. Zabezpieczone produkty zostały przebadane przez Laboratorium Toksykologiczne „ToxLab” Sp. z o.o. z Katowic celem identyfikacji substancji zawartych w pobranych próbach środków zastępczych. Badania wykazały, iż substancje te wykazują działanie psychoaktywne i stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Strony została obciążona karą pieniężną w wysokości 20000 złotych.

2. Choroby zawodowe

W roku 2014 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 46 ocen narażenia zawodowego. W związku z podejrzeniem choroby zawodowej do PPIS w Bytomiu z prośbą o ocenę zwracały się jednostki orzecznicze oraz Inspektorzy Sanitarni z całego kraju. PPIS w Bytomiu wydał 28 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 10 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej a 18 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W roku bieżącym wydano decyzje stwierdzające z poz. 1, 3, 20, 21 i 26 – zatrucie ołowiem pod postacią niedokrwistości ołowicznej, pylice płuc, przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy-zespół cieśni w obrębie nadgarstka, obustronny

trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem oraz choroby zakaźne i ich następstwa (boreliozy).

W/w choroby były spowodowane pracą w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami: ołów i jego związki, pyły zwłókniające, sposób wykonywania pracy, hałas oraz czynnikami biologicznymi (*Borrelia burgdorferi*).

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2013 i 2014

Numer choroby zawodowej i nazwa	2013r.	2014r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz. 1 – następstwo zatrucia tlenkiem węgla, zatrucie ołowiem	1	1
poz.3-pylce płuc	0	1
poz. 21 - obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem	0	1
poz. 26 - choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	4	5
Razem	5	8

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie powiatu tarnogórskiego w porównaniu do roku 2013 zwiększyła się liczba stwierdzonych chorób zawodowych (z 5 na 8).

3. Działalność interwencyjna

W 2014r. wpłynęły 4 wnioski o podjęcie interwencji. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone, a dotyczyły:

- złych warunków higienicznosanitarnych w zakładach pracy: Tex Company w Tarnowskich Górach, ul. Nakielska 9-11; NZOZ Zakład Pulmonologii Sp. z o.o. Tarnowskie Góry, ul. Lipowa 3
- uciążliwości dla mieszkańców zakładu „GAZ SERWIS” Janusz Imiołczyk Ptakowice, ul. Wyzwolenia 7 oraz Sponsor Plus Sp. z o.o. Bytom, ul. Piłkarska;
- zatrudnienia obcokrajowców w firmie PIRI-PIRI w Tarnowskich Górach, ul. Oświęcimska;

Na wniesione interwencje przeprowadzono 5 kontroli. Przeprowadzone kontrole wykazały, że 1 wniesiony wniosek był zasadny, wydano 1 decyzję administracyjną zarządzającą. Trzy wnioski były niezasadne - kontrole nie potwierdziły informacji zawartych w interwencjach.

Wnioski:

1. Warunki sanitarno – higieniczne w zakładach pracy na terenie nadzorowanym przez PPIS w Bytomiu ulegają poprawie. Zauważa się poprawę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy poprzez odpowiednie wykorzystanie osiągnięć nauki i techniki. U pracodawców zauważalna jest większa świadomość zagrożeń występujących na stanowiskach pracy. Bardziej respektowane są przepisy prawne dotyczące warunków higieniczno-sanitarnych związanych z działalnością zakładu. Pracodawcy przywiązują wagę do obowiązków przeprowadzania pomiarów środowiskowych na stanowiskach pracy i zapoznają pracowników z wynikami przeprowadzanych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, jednakże zapominają o częstotliwości dokonywania pomiarów.
2. Podobnie jak w latach ubiegłych są uwagi do opracowanych ocen ryzyka zawodowego. W tych ocenach pracodawcy nie uwzględniają narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, rakotwórcze lub mutagenne oraz substancje i mieszaniny chemiczne, które znajdują się na stanowiskach pracy. Pracodawcy opracowują oceny narażenia, ale w dalszym ciągu nie uwzględniają narażenia pracowników na poszczególne czynniki szkodliwie występujące w środowisku pracy.
3. Liczba zakładów w których występują przekroczenia NDS i N czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy utrzymuje się na tym samym poziomie co w latach ubiegłych.
4. Analizując karty stwierdzeń chorób zawodowych zauważalny jest wzrost liczby stwierdzonych przypadków chorób zawodowych.
5. Zgodnie z rozporządzeniem REACH z dniem 1 grudnia 2008r. pracodawcy kontynuują obowiązki dotyczące dalszej rejestracji. Nadal trwa rejestracja właściwa produkowanych substancji, której ostateczny termin upływa w czerwcu 2018r.
6. Przeprowadzone kontrole w zakresie wprowadzania i stosowania niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych wykazały, iż pracodawcy rzetelniej podchodzą do realizacji przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322 ze zm.), ale mimo to nadal stwierdza się uchybienia.
7. W ramach nadzoru nad środkami zastępczymi prowadzony jest monitoring obiektów na nadzorowanym terenie oraz działania profilaktyczne.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (jedn. tekst: Dz. U. z 2011 r., Nr 212, poz. 1263 z późn. zm.) poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów, jak np.: obiekty żywieniowo-żywnościowe, obiekty usługowo-handlowe, obiekty przemysłowe, obiekty turystyczne (hotele, pensjonaty itp.), obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola, żłobki itp.), obiekty ochrony zdrowia (przychodnie, apteki, pomieszczenia indywidualnej i grupowej praktyki lekarskiej itp.), zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje drogowe, inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, inwestycje związane z gospodarką odpadami, stacje paliw i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotycząc planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstępień od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,
3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1 Powiat tarnogórski swoim zasięgiem obejmuje teren o powierzchni 64 252,71 ha. Planem zagospodarowania przestrzennego objętych jest ok. 73 % powierzchni terenu powiatu tarnogórskiego.

Sekcja ZNS, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydała:

- a. 1 opinię (negatywną) w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - dotyczącą zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- b. 13 opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

- c. 7 opinii (pozytywnych) w sprawie opiniowania projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w tym: 3 dot. studium oraz 4 dot. planów.

Negatywnie zaopiniowano:

Ad a. na etapie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kalety – Zachód”,

Pozytywnie zaopiniowano:

Ad b. na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasteczko Śląskie dla części obszaru miasta obejmującego wschodnią część Żygliną,
- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasteczko Śląskie dla obszaru obejmującego część terenów Huty Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. oraz terenów przyległych,
- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasteczko Śląskie dla obszarów udokumentowanych złóż kopalni,
- projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krupski Młyn,
- projekt zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Dzielnicy Bobrowniki Śl. – Wschód w Tarnowskich Górach w rejonie ul. Kazimierza Odnowiciela,
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kalety – Zachód”,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Miasteczko Śląskie obejmującego Żyglin Wschód,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Miasteczku Śląskim obejmującego zachodnią część Huty Cynku „Miasteczko Śląskie”
wraz z terenami przyległymi,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego OSTRA GÓRA położonego w Miasteczku Śląskim,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru nr 1 położonego przy ul. Orzechowskiej, dla obszaru nr 3 położonego przy ul. J. Kuźaja oraz dla obszarów nr 5 i 6 położonych przy ul. Z. Nałkowskiej w Radzionkowie,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego przy północno – wschodniej granicy Gminy w sołectwie Świerklaniec,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod projektowany gazociąg wysokoprężny relacji Tworóg – Kędzierzyn Koźle,

- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice dla obszaru północno-zachodniego sołectwa Szalsza,

Ad c. na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na obszarze całej Gminy Tarnowskie Góry wraz z prognozą oddziaływania na środowiska,
- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Kalety wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- projekt zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Dzielnicy Bobrowniki Śl. – Wschód w Tarnowskich Górach w rejonie ul. Kazimierza Odnowiciela wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kalety – Zachód” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru nr 2 położonego przy ul. Unii Europejskiej, dla obszaru nr 4 położonego przy ul. Z. Nałkowskiej oraz dla obszaru nr 7 położonego przy ul. św. Wojciecha w Radzionkowie wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego przy północno – wschodniej granicy Gminy w sołectwie Świerklaniec wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Ad. 2 W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu uzgodnił pozytywnie 1 wniosek Wójta Gminy Świerklaniec dotyczący tego zagadnienia dla inwestycji pn: „zmiana sposobu użytkowania budynku mieszkalnego na usługowy”.

Burmistrz Miasta Miasteczko Śląskie zwrócił się również z wnioskiem dotyczącym ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego w sprawie rozbudowy istniejącego cmentarza. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu odstąpił od wydania opinii w przedmiocie sprawy z uwagi na art. 3 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (jedn. tekst. Dz. U. z 2011 r. Nr 118 poz. 687 z późn. zm.).

Ad. 3 PPIS w Bytomiu w ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydał:

- 25 opinii sanitarnych, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 4 opinie sanitarne przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W 2014 r. nie wpłynął żaden wniosek o wydanie opinii sanitarnej przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia oraz w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie stosownych urządzeń i rozwiązań technicznych.

Podstawową grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły inwestycje związane z gospodarką odpadami oraz inne – po 22 %, kolejną grupę stanowiły inwestycje drogowe – 15 % oraz obiekty przemysłowe – 15 %. Katalog zaopiniowanych przedsięwzięć stanowiły poza tym inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową oraz inwestycje związane z wytwarzaniem ciepła i energetyką.

Ad. 4 W roku 2014 uzgodnionych zostało 17 dokumentacji projektowych (w tym 1 negatywnie), natomiast w 2013 roku liczba ta wynosiła 16.

Największy procent wśród zaopiniowanych projektów stanowiły obiekty żywnościowe – 41 % oraz obiekty przemysłowe – 35 %. Pod względem ilościowym kolejną grupę stanowiły zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej oraz inne.

Ad. 5 Państwowy Powiatowy Inspektor sanitarny w Bytomiu wydał 92 stanowiska odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 79 opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania obiekt budowlany oraz 13 pism o odstąpieniu od wydania pozytywnej opinii), natomiast w 2013 r. liczba ta wynosiła 88 opinii sanitarnych oraz 7 pism o odstąpieniu od wydania pozytywnej opinii.

Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 50 % dotyczyły obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe odnosiły się do zmiany sposobu użytkowania obiektów, rozszerzenia działalności lub zmiany technologii.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły obiekty żywieniowo-żywnościowe – 28 %, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej – 14 % oraz obiekty handlowo-usługowe – 13 %. Kolejną grupę stanowiły obiekty przemysłowe, obiekty wychowania i nauczania, obiekty ochrony zdrowia, sportu i rekreacji, hotelarsko – turystyczne, inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową oraz inne.

W 2014 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 97 kontroli inwestycji zlokalizowanych na terenie powiatu tarnogórskiego.

Porównując rok 2014 i 2013 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy spadek wydanych stanowisk o 7 %.

IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Działania edukacyjne w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia polegają na inicjowaniu, prowadzeniu i koordynowaniu działalności oświatowo – zdrowotnej w celu kształtowania postaw i zachowań sprzyjających zachowaniu zdrowia. Zdrowie człowieka zależy w znacznym stopniu od jego trybu życia, sposobu odżywiania, zachowań prozdrowotnych w życiu codziennym.

Do najważniejszych działań w zakresie promocji zdrowia należało:

- prowadzenie działań zmierzających do poprawy i umacniania zdrowia społeczności lokalnej w zakresie: zapobiegania chorobom zakaźnym, propagowania zdrowego stylu życia oraz zapobiegania nałogom,
- inicjowanie programów i akcji prozdrowotnych,
- wdrażanie, koordynowanie i nadzorowanie programów ogólnopolskich, wojewódzkich w zakresie działań oświaty-zdrowotnej i promocji zdrowia,
- prowadzenie współpracy w ramach edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.

Mając na uwadze powyższe zadania, Sekcja Oświaty Zdrowotnej PSSE w Bytomiu podejmowała inicjatywy i przedsięwzięcia prozdrowotne poprzez koordynacje między innymi krajowych, wojewódzkich zalecanych programów profilaktycznych oraz organizując akcje, konkursy, wystawy. W roku 2014r. w powiecie tarnogórskim, przeprowadzono 11 wizytacji pracy w placówkach nauczania, wychowania oraz przeprowadzono 68 porad dot. pozyskania partnerów oraz inauguracji programów profilaktycznych.

Zorganizowano i przeprowadzono :

- 9 akcji profilaktycznych
- konferencje- Światowego Dnia Zdrowia
- Opracowano 3 regulaminy konkursów i przeprowadzono je:
  - Na palmę wielkanocną,
  - Przedszkolacy super śpiewacy
  - Konkurs plastyczny na hasło zachęcające społeczeństwo do testowania w kierunku HIV/AIDS

W roku szkolnym 2013/2014 oraz 2014/2015 Sekcje Oświaty Zdrowotnej PSSE w Bytomiu zrealizowała następujące krajowe interwencje programowe:

PROGRAMY KRAJOWE:

„Trzymaj Formę!”

Program edukacyjny skierowany jest głównie do uczniów szkół gimnazjalnych klasy I-III i klas V- VI szkół podstawowych.

Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

W roku szkolnym 2013/2014 program realizowany był w 22 szkołach. W roku szkolnym 2014/2015 chęć udziału w niniejszym programie wyraziło kolejne 6 szkół. Łącznie program realizuje 28 szkół. Dla szkół przystępujących do programu przygotowano i przeprowadzono szkolenie, każda szkoła otrzymała materiały informacyjno-edukacyjne. Monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach

nauczania i wychowania w wybranych szkołach. Sporządzono sprawozdania z realizacji za rok 2013/2014 i przesłano do WSSE Katowice.

Uwagi zgłaszane przez szkolnych koordynatorów programu to mała liczba materiałów edukacyjnych i brak nowych form.

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu. Cele i Zadania na rok 2014

Działania podjęte w 2014 roku w ramach realizacji programu skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem biernych palaczy.

Celem głównym programu jest zmniejszanie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu (choroby układu krążenia, oddechowego, nowotwory itp.) w Polsce poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy (aktywne i bierne palenie).

W związku z organizacją i obchodami Światowego Dnia bez Papierosa, Światowego Dnia Rzucenia Palenia Tytoniu, podjęto następujące działania:

- przeprowadzono narady, w związku z obchodami Światowego Dnia bez Papierosa i Światowego Dnia Rzucenia Palenia
- przygotowano punkty z materiałami informacyjno-edukacyjnymi nt. palenia tytoniu, podczas akcji, gdzie były przeprowadzane pomiary stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu.
- wyemitowano spot edukacyjny na telebimie w Centrum Tarnowskich Gór przy Hali Targowej, w okolicach Światowego Dnia Rzucenia Palenia 19-24.11.2014r
- dystrybuowano materiały oświatowo-zdrowotne na temat szkodliwości palenia tytoniu przez cały rok dla zainteresowanych osób,
- koordynowano badania ankietowe przeprowadzone w placówkach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach pracy oraz w zakładach gastronomicznych. Badania ankietowe dotyczyły przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych obiektach, Badania ankietowe przeprowadzane były przez pracowników PSSE w Bytomiu w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego.

Wnioski Akcje cieszyły się dużym zainteresowaniem, przeprowadzono podczas akcji 161 pomiarów stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu wśród palaczy.

Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej pt. "Czyste Powietrze wokół nas"

Program skierowany jest do dzieci 5 i 6 letnich uczęszczających do przedszkoli, ich rodziców i opiekunów.

Celem programu to:

- zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń,
- wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

W roku szkolnym 2013/2014 program realizowany był 33 przedszkola z powiatu tarnogórskiego, natomiast w roku szkolnym 2014/2015 do programu przystąpiły 2 nowe przedszkola. Łącznie program realizują 34 przedszkola z powiatu tarnogórskiego.

Dla należytej realizacji programu: przygotowano i przeprowadzano indywidualne szkolenia-narady dla nowych przedszkolnych koordynatorów programu, przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, pozyskano kredki, włączono się do współorganizacji festiwalu przedszkolnej piosenki o zdrowiu „Przedszkolaki super śpiewacy”, monitorowano właściwy przebieg i realizację działań programowych w placówkach przedszkolnych, sporządzono sprawozdanie z realizacji programu za 2013/2014r i przesłano do WSSE Katowice.

Program jest chętnie oraz w ciekawy sposób realizowany przez placówki przedszkolne.

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych „Nie pal przy mnie, proszę”

Program skierowany jest dla uczniów I-III szkół podstawowych.

Celem programu jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy.

Cele szczegółowe to:

- uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia,
- kształtowanie u dzieci postaw odpowiedzialności za własne zdrowie,
- uświadomienie dzieciom, że palenie tytoniu jest szkodliwe dla zdrowia,
- uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem,
- wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.

W roku szkolnym 2013/2014 program realizowało 17 szkół podstawowych, natomiast w roku szkolnym 2014/2015 do programu przystąpiła kolejna szkoła. Łącznie program realizują 18 szkół podstawowych.

Zasadnicze działania – przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu, przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania, sporządzono sprawozdanie z realizacji programu za 2013/2014r. i przesłano do WSSE Katowice.

Uwagi zgłaszane przez szkolnych koordynatorów programu to brak materiałów edukacyjnych gdyż koordynatorzy wyposażeni są tylko w poradniki programowe.

Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów klas starszych szkół podstawowych i gimnazjum „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Program skierowany jest dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i uczniów gimnazjum.

Celem głównym programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjum.

Cele szczegółowe to:

- integracja grup, wyróżnienie liderów, uzasadnienie i wzmocnienie postaw zobowiązujących do nie palenia,
- ukazanie funkcjonowania ludzkiego organizmu i jego potrzeb, a przede wszystkim konieczność odpowiedniego odżywiania i czystego powietrza,

- przekazanie wiadomości o zachowaniach asertywnych, uczenie się rozpoznawania swych zachowań oraz uświadomienie mechanizmów nacisku grupowego wraz z nauczeniem się sposobów odmowy,
- uczenie rozpoznawania odczuć przeżywanych w sytuacjach trudnych, uświadomienie mechanizmów konfliktu, jak również uczenie umiejętności radzenia sobie z problemami,
- uczenie umocnienia poczucia własnej wartości w zbudowaniu pozytywnego myślenia o sobie i kształtowania ważnych umiejętności w kontaktach z ludźmi.

W roku szkolnym 2013/2014 był realizowany w 21 szkołach gimnazjalnych i podstawowych. W roku szkolnym 2014/2015 do jego realizacji przystąpiło kolejnych 5 szkół gimnazjalnych i podstawowych. Łącznie jest realizowany w 26 szkołach.

Zasadnicze działania sprowadzały się do przygotowania i przeprowadzenia szkolenia dla szkolnych koordynatorów programu, dystrybucji materiałów edukacyjnych, przygotowania i przeprowadzenia warsztatów antynikotynowych dla uczniów szkół gimnazjalnych, czuwania nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania, sporządzenie sprawozdania z realizacji programu za 2013/2014r. i przesłanie do WSSE Katowice.

Uwagi zgłaszane przez szkolnych koordynatorów programu brak materiałów edukacyjnych. Koordynatorzy wyposażeni są tylko w poradnik, dlatego też aby zachęcić i wzbogacić program przygotowano propozycje warsztatów antynikotynowych dla uczniów szkół gimnazjalnych.

Profilaktyka HIV/AIDS

Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS.

Formy realizacji programu to:

- przeprowadzono 6 porad w placówkach opieki zdrowotnej, w związku z kampanią profilaktyki HIV/AIDS oraz dostarczono materiały oświatowo-edukacyjne.
- przekazano do mediów informację na temat Światowego Dnia AIDS –notka prasowa.
- zorganizowano z Zarządem Rejonowym PCK Bytom konkurs plastyczny na hasło zachęcające społeczeństwo do testowania w kierunku HIV/AIDS. Na konkurs wpłynęło łącznie 31 prac ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.
- zorganizowano z Zarządem Rejonowym PCK Bytom konferencję dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta Bytom, nt. profilaktyki HIV/AIDS, gdzie wręczono nagrody laureatom. W konferencji uczestniczyło 86 osób.
- Uczestniczono w Olimpiadzie Zdrowego Stylu Życia PCK 2014r.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość? w ramach „Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”- współfinansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Program skierowany jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Celem programu jest edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień.

W roku szkolnym 2013/2014 program był realizowany w 5 szkołach ponadgimnazjalnych. W roku szkolnym 2014/2015 do jego realizacji przystąpiło kolejnych 11 szkół ponadgimnazjalnych. Łącznie program realizowany jest w 16 szkołach.

Zasadnicze działania: przedstawiono ofertę programową szkołom, sporządzono wykaz szkół, które chcą realizować program, przekazano informację o szkoleniu dla koordynatorów programu zorganizowanym przez WSSE Katowice, przeprowadzono szkolenia indywidualne dot. inauguracji programu w szkołach, które nie uczestniczyły w szkoleniu, przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu 2014/2015. Dostarczono materiały edukacyjne i ankiet do szkół, gdzie realizowano program, czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania, sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2013/2014r.

PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

Podstępne WZW

Program skierowany jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.

Cele szczegółowe obejmują:

- przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HBV i HCV,
- uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie,
- pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi

Program był realizowany w roku szkolnym 2013/2014 w powiecie tarnogórskim, w 10 szkołach ponadgimnazjalnych w klasach II, natomiast roku 2014/2015 do programu przystąpiły 4 nowe szkoły. Łącznie program jest realizowany w 14 szkołach

Zasadnicze działania to przedstawienie oferty programowej wybranym szkołom, przekazanie informacji o szkoleniu dla koordynatorów programu oraz udział pracowników Sekcji OZ w szkoleniu zorganizowanym przez WSSE Katowice. Przeprowadzenie narady dot. inauguracji programu w szkołach, które nie uczestniczyły w szkoleniu, dostarczenie materiałów i ankiet do szkół, gdzie realizowany jest program. Przesłanie informacji oraz zachęcanie koordynatorów do udziału w Olimpiadzie wiedzy nt. profilaktyki WZW B i C , ph. „Podstępne WZW”. Czuwanie nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania, sporządzenie sprawozdania z realizacji programu za rok 2013/2015 i przesłanie do WSSE Katowice.

Wnioski Trzy drużyny z powiatu tarnogórskiego zakwalifikowały się do Olimpiady ph. „Podstępne WZW” na szczeblu wojewódzkim.

Wybierz życie- pierwszy krok

Program skierowany jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Celem programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu

- Podniesienie poziomu wiedzy o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna)
- Motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie
- Przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym
- Dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne

Program jest realizowany w 9 szkołach ponadgimnazjalnych.

Zasadnicze działania: przedstawiono ofertę programową dyrektorom szkół oraz uzyskano zgodę na jego realizację, przekazano informacji o szkoleniu dla koordynatorów programu zorganizowanym przez WSSE Katowice, przeprowadzono narady dot. inauguracji programu w szkołach, które nie uczestniczyły w szkoleniu, rozdystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne.

Program „Znamie! Znam je?”

Program skierowany jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań

Cele szczegółowe

- Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki nowotworów i ich wczesnego rozpoznawania
- Kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko rozwoju raka różnych narządów
- Motywowanie do poddawania się badaniom profilaktycznym oraz zasięgania porady lekarskiej w przypadku zaistnienia objawów mogących wskazywać na obecność nowotworów
- Zmniejszenie występowania nowotworów i umieralności na tę chorobę
- Przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym.

W roku szkolnym 2013/2014 był realizowany w 13 szkołach ponadgimnazjalnych. W roku szkolnym 2014/2015 w jednej szkole nie było naboru więc jest realizowany w 12 szkołach.

Zasadnicze działania: przedstawiono ofertę programu dyrektorom szkół oraz uzyskano zgodę na jego realizację, przeprowadzono narady dot. inauguracji programu w szkołach które nie uczestniczyły w szkoleniu, wspierano szkoły w realizacji działań, rozdystrybuowano materiały informacyjno- edukacyjne, czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania, sporządzono i przesłano sprawozdanie z realizacji programu za rok 2013/2014 do WSSE.

Żywnienie na wagę zdrowia

Cel programu to głównie:

- wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej,
- poprawa jakości żywienia dzieci i młodzieży w żłobkach, przedszkolach i szkołach,
- podniesienie świadomości rodziców w kwestii „Odżywianie dzieci i ich aktywność fizyczna, a pozytywne skutki zdrowotne w przyszłości”.

Zasadnicze działania obejmowały zaproszenie placówek do realizacji programu w roku szkolnym 2014/2015, zorganizowanie i przygotowanie szkolenia połączonego z dystrybucją materiałów edukacyjnych dla koordynatorów nowo przystępujących placówek. W szkoleniu uczestniczyły z powiatu tarnogórskiego 4 osoby, przeprowadzono narady, w tym 3 połączonych z wdrożeniem programu w nowo przystępujących placówkach i 7 narad w placówkach, w których program jest kontynuowany.

Wnioski: Brak zainteresowania wśród rodziców przedszkolaków warsztatami „Godzina ze zdrowiem”.

Interwencje i akcje nieprogramowe, które realizowano w 2014r to:

Akcja edukacyjna pt. „Brązowo, ale czy zdrowo”

Cel -kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim, zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego.

Zasadnicze działania:

- przeprowadzono 19 narad i nawiązano współpracę z właścicielami ośrodków i wypożyczalni sprzętu wodnego nad zalewem Nakło – Chechło, właścicielami basenów, placówkami oświatowo - wychowawczymi, gdzie odbywały się półkolonie oraz MOSIR, którzy wyeksponowali plakaty „Brązowo, ale czy zdrowo”,
- nawiązano współpracę z Górnślaskimi Kolejami Wąskotorowymi w Bytomiu- oplakatowanie kolejki wąskotorowej na trasie Nakło-Chechło. Kolejka wąskotorowa kursowała w weekendy dwa razy dziennie.

Zalew Nakło -Chechło to najczęściej odwiedzany zbiornik wodny w Powiecie Tarnogórskim. W czasie weekendów odpoczywa tutaj 60-70 tys turystów.

- nawiązano współpracę z MOSIR Radzionków, do którego należy Kąpielisko odkryte na Księżej Górze w Radzionkowie. W czasie wakacji przygotowano i przeprowadzono tam akcje profilaktyczną. Pracownicy Oświaty Zdrowotnej Powiatowej Stacji Sanitarno –Epidemiologicznej udzielali porad, co do rzucania palenia, ukazywali skutki palenia tytoniu oraz wykonywali pomiary stężenia tlenu w wydychanym powietrzu. Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem zarówno ze strony odpoczywających jak również obsługi basenu.

Akcja –antybiotyki

Cel - zwrócenie uwagi społeczeństwa na problem antybiotykoodporności, jak również nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Zasadnicze działania:

- zorganizowano wystawę o tematyce antybiotykowej Górnślaskim Centrum Rehabilitacji „Repty”,
- przeprowadzono 10 narad, w tym w 9 w przedszkolach, gdzie dostarczono materiały i omówiono akcje „antybiotyki”
- przeprowadzano bieżącą dystrybucję i ekspozycję materiałów informacyjno-edukacyjnych podczas akcji profilaktycznych.

Organizacja Światowego Dnia Zdrowia

Hasło – Choroby przenoszone przez wektory „Małe ugryzienie, duże zagrożenie”

Zasadnicze działania:

- wysłanie informacji do lokalnych mediów, w sprawie obchodów i hasła Światowego Dnia Zdrowia 2014.
- zorganizowano konferencje dla uczniów szkół gimnazjalnych w Zespole Szkół Leśnych i Ekologicznych Brynek na której przybliżono uczniom genezę Światowego Dnia Zdrowia oraz zagrożenia boreliozą i kleszczowego zapalenia mózgu. W konferencji uczestniczyło 68 uczniów i 6 opiekunów.
- zorganizowano w GCR Repty obchody Światowego Dnia Zdrowia, przygotowano i obsługiwano stoisko informacyjne z ulotkami i tablicą informacyjną nt. chorób przenoszonych przez wektory.
- zorganizowano w ramach Śląskiej Wiosny ze Zdrowiem akcje profilaktyczne w Tarnogórskim Centrum Kultury i Hala Tarnowskie Góry.

Akcja Szkoła Czystych Rąk

Akcja realizowana przez 9 wybranych przedszkola z powiatu tarnogórskiego.

Cel -podniesienie poziomu wiedzy wśród dzieci przedszkolnych na temat zdrowego stylu życia poprzez promowanie właściwych nawyków higienicznych polegających na przestrzeganiu reguł higieny rąk w powiązaniu z prewencją zakażeń grypy.

Zasadnicze działania

- zaproszono wybrane przedszkola do udziału w akcji,
- dystrybuowano materiały edukacyjne do przedszkoli,
- rozpropagowano konkurs na najlepszy scenariusz zajęć dla dzieci w zakresie przestrzegania higieny rąk pt. „Dlaczego i jak dbamy o higienę rąk”,
- rozstrzygnięto konkurs na etapie powiatowym oraz przekazano wybrane scenariusze do kolejnego etapu wojewódzkiego,
- przygotowano podziękowania dla przedszkoli za nadesłane scenariusze,
- dostarczono dyplomy i nagrody przedszkolom biorącym udział w akcji.

Dopalacze wypalacze –środki zastępcze

Cel: Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży.

Zasadnicze działania:

- przesłano informację do urzędów miast i gmin, placówek oświatowo wychowawczych aby zamieścili informacje na swoich stronach internetowych.
- przeprowadzono 18 porad, w związku z interwencją połączone z dystrybucją materiałów informacyjno-edukacyjnych.
- podczas organizacji punktów informacyjnych wyeksponowano plakaty w widocznym miejscu, oraz dystrybuowano ulotki wśród zainteresowanych osób.

Organizacja szkolenia z zakresu dezynfekcji i sterylizacji Praktyczny wymiar stosowania dla fryzjerów, kosmetyczek i pracowników gabinetów tatuażu.

Cel: Poszerzenie wiedzy na temat higieny, dezynfekcji i sterylizacji w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych i gabinetu tatuażu.

Ramy czasowe:

Grupa docelowa: właściciele i pracownicy gabinetów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu

Realizatorzy:

- Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej
- Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska PSSE w Bytomiu
- Firma „Medilab”

Zasadnicze działania: zorganizowano w dniach 18 - 19. 03.2014r szkolenie dla właścicieli i pracowników gabinetów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu.

Śląska Wiosna ze Zdrowiem 2014r i Śląski Festiwal Zdrowia połączony z przemarszem różowej wstążeczki

Dzięki współpracy z Radną Sejmiku Śląskiego Barbarą Dziuk możliwe było zorganizowanie ww. akcji

Cel - propagowanie zdrowego stylu życia.

Grupa docelowa- ogół społeczeństwa

Zasadnicze działania to:

zorganizowano „Miasteczko Zdrowia” w Tarnogórskim Centrum Kultury i CH Hala Tarnowskie Góry, gdzie wszyscy spragnieni wiedzy na temat swojego stanu zdrowia mogli bezpłatnie skorzystać z konsultacji lekarskich i kosmetycznych, natomiast pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej zorganizowali punkty z materiałami informacyjno-edukacyjnymi oraz przeprowadzili pomiary stężenia tlenu w wydechanym powietrzu. Dla najmłodszych przygotowano w Tarnogórskim Centrum Kultury kącik rysunkowy - kolorowania obrazków o tematyce zdrowotnej. Dodatkowo podczas Śląskiego Festiwalu Zdrowia połączonego z przemarszem różowej wstążeczki uczestniczono we Mszy Świętej, wypuszczono balony do nieba na Rynku w Tarnowskich Górach jako znak solidarności z chorymi na nowotwory.

Akcje cieszyły się dużym zainteresowaniem.

Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Bytomiu dzięki bardzo dobrej współpracy z Zarządem Rejonowym PCK Bytom włączyli się w także w akcje organizowane przez PCK „Rejonowych Mistrzostw Udzielania I Pomocy”, „Olimpiadę Wiedzy o Zdrowiu PCK ” i Wampiriadę, oraz Urząd Miejski Tarnowskie Góry w związku z organizacją Dni Otwartych Urzędu Miasta w Tarnowskie Góry.

Działania i zadania oświatowo – zdrowotne realizowane są również poprzez:

- realizację interwencji programowych i nieprogramowych inicjowanych przez GIS i WSSE Katowice
- dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz pomocy edukacyjnych,

- koordynowanie, a także wspomaganie działań i inicjatyw instytucji, organizacji współpracujących w ramach realizacji zadań oświatowo – zdrowotnych,
- inicjowanie i przeprowadzanie akcji oświatowo zdrowotnych na terenie PSSE Bytom
- czuwanie nad właściwym obiegiem informacji ważnych dla realizacji zadań.

pozyskiwanie bezpłatnych czasopism, ulotek, broszur, gadżetów, pism na temat promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej, które pomagają wzbogaceniu działań oświaty zdrowotnej na terenie działania PSSE Bytom.

Wnioski:

Dzięki zaangażowaniu i dobrej współpracy z placówkami oświatowo- wychowawczymi i kreatywności pracowników Inspekcji Sanitarnej zwiększyła się liczba szkół, które chcą realizować programy proponowane przez Inspekcję Sanitarną. Największą trudnością w realizacji programów jest brak różnorodnych form i malejąca ilość materiałów edukacyjnych w kolejnych edycjach oraz zbyt późne otrzymanie materiałów z WSSE Katowice niezbędnych do realizacji programu. Materiały w formie elektronicznej przesyłane do placówek oświatowo wychowawczych i instytucji oraz zamieszczane na stronach internetowych PSSE Bytom i WSSE Katowice są bardzo pomocne, lecz nie zastępują materiałów w formie papierowej. Stwierdza się, że realizacja przedstawionych przedsięwzięć czy programów w roku 2014 była zadowalająca.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nawiązywali współpracę z różnymi podmiotami w celu pozyskania materiałów, gadżetów i nagród. Władze Miast i Gmin chętnie włączały się w akcje profilaktyczne i w miarę swoich możliwości wspierały gadżetami i nagrodami konkursy organizowane przez PPIS w Bytomiu. Chętnie zamieszczały na stronach internetowych informacje w formie elektronicznej oraz pomagały przy organizacji akcji profilaktycznych. Organizowane konkursy, konferencje, warsztaty niewątpliwie pomagają w podnoszeniu wiedzy nt. zdrowia oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Dobra i owocna współpraca z różnymi innymi instytucjami i organizacjami umożliwiła realizację ciekawych działań, które cieszyły się dużym zainteresowaniem społecznym. Zaobserwowano zainteresowanie społeczeństwa akcjami profilaktycznymi. Społeczeństwo chętnie w nich uczestniczy jeżeli może skorzystać z bezpłatnych porad oraz materiałów edukacyjnych, większość osób, u których przeprowadzono pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu deklarowało chęć zerwania z nałogiem.

W działaniach na rzecz umacniania zdrowia niezbędne jest zaangażowanie i współpraca jak największej liczby podmiotów, które odpowiedzialne są za kształtowanie i realizację polityki prozdrowotnej na poziomie lokalnym. Potrzeba jest ciągłej aktywizacji wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

X. Działalność laboratoryjna

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. Czwarta z sekcji - Sekcja Przygotowania Podłoży przygotowuje podłoża hodowlane dla potrzeb wszystkich Sekcji wykonujących badania mikrobiologiczne i bakteriologiczne.

a) Sekcja Badań Wody w 2014 roku przeprowadziła badania :

- wody wodociągowej i przeznaczonej do spożycia : przebadano 248 próbek
- wody z basenów kąpielowych : przebadano 222 próbek
- wody wodociągowej ciepłej : przebadano 182 próbek.

Wodę przeznaczoną do spożycia badano zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. nr 61 poz. 417 zmiana z dnia 20 kwietnia 2010r Dz. U. nr 72 poz. 466). Oznaczone były : bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, barwa, mętność, przewodnictwo, odczyn, jon amonowy, azotyny, azotany, żelazo, mangan, utlenialność, wapń, magnez, fosforany, twardość ogólna. Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

W basenach badano liczbę gronkowców koagulazo-dodatnich, bakterie *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, ogólną liczbę mikroorganizmów.

W odniesieniu do ubiegłego roku nie odnotowano znaczących różnic w ilości przeprowadzonych badań, za wyjątkiem wzrostu o 17% badań wody ciepłej w kierunku *Legionella*.

b) Sekcja Badań Żywności w 2014 roku wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne, badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

W ramach **urzędowej** kontroli zgodnie z rocznym planem poboru próbek na 2014 rok z terenu powiatu tarnogórskiego mikrobiologicznie przebadano prawie wszystkie grupy produktów – 122 próbki, głównie w kierunku *Salmonella* i *Listeria monocytogenes*, a dodatkowo w pewnych grupach produktów w kierunku *Bacillus cereus*, *Enterobacteriaceae*. Zbadano 50 próbek mleka i przetworów mleczarskich, 23 próbki ciastek i wyrobów cukierniczych, 18 próbek wyrobów garmażeryjnych, 10 próbek mięsa i wędlin, 5 próbek przypraw, 10 próbek środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Kwestionowano 15 próbek lodów za zawyżoną liczbę bakterii *Enterobacteriaceae*.

W roku 2014 **monitoringiem** mikrobiologicznym objęte były następujące grupy produktów: przetwory mleczne nie fermentowane, sery dojrzewające i ich analogi, lody i ciastka.

Fizykochemicznie zbadano 40 próbek w tym 4 próbki mięsa i ryb w kierunku zawartości azotanów i azotynów, 13 próbek w kierunku zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych – badano próbki przetworów zbożowych, orzechów, przypraw, kawy i herbaty. Ponadto zbadano 19 próbek sanitarnych w kierunku szkodników zbożowo-mącznych w tym 6 zdyskwalifikowano, soki owocowe w kierunku kwasowości i pH.

Monitoringiem fizykochemicznym objęto:

- warzywa: różne rodzaje sałaty, szpinak świeży i mrożony - badanie w kierunku azotanów
- suplementy diety – w kierunku znakowania
- środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego – w kierunku znakowania.

Liczba badań żywności w porównaniu do roku ubiegłego uległa nieznacznym wahaniom w poszczególnych grupach asortymentowych i jest zależna od rocznego planu pobierania próbek opracowywanego rokrocznie przez WSSE w Katowicach.

Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń - przeprowadza badania:

- bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych – głównie wykrywanie pałeczek *Salmonella* i *Shigella*
- badania parazytologiczne
- badania skuteczności sterylizacji urządzeń

W roku 2014 w sekcji wykonano:

- 2928 badania u 976 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby
- 106 badań u 38 osób, które były zakażone poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi
- 34 badań u 12 osób u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych
- 36 badania u 12 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu
- 9 badań osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną
- 78 badań u 46 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego

W porównaniu do roku ubiegłego znacząco zmniejszyła się liczba badań osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną oraz liczba badań osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego. W pozostałych grupach osób liczba badań z terenu powiatu nieznacznie uległa wzrostowi.

Uzasadnienie

Na podstawie art.12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r. Nr 212 poz. 1263 z późn. zm.) Rada Powiatu Tarnogórskiego przynajmniej raz na rok rozpatruje informację właściwego inspektora sanitarnego o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu.

Państwowa Powiatowa Inspekcja Sanitarna w Bytomiu poprzez sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, prowadzenie szeroko rozumianej działalności oświatowo-zdrowotnej oraz przedsięwzięć z zakresu promocji zdrowego stylu życia, dąży do zaspokojenia oczekiwań mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego w zakresie zabezpieczenia sanitarno-epidemiologicznego.

Na ocenę stanu sanitarnego w zakresie warunków życia, pracy, nauczania i wychowania oraz wypoczynku składają się wyniki prowadzonych przez Państwową Powiatową Inspekcję Sanitarną w Bytomiu kontroli poparte dowodami w postaci przeprowadzonych badań laboratoryjnych.

- w ramach prowadzonego nadzoru epidemiologicznego nad zachorowaniami na choroby zakaźne – występują podmiotach leczniczych zakażenia szpitalne, a w szczególności ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową o etiologii wirusowej. W dalszym ciągu problemem pozostają osoby uchylające się od szczepień ochronnych;

- w roku 2014 wystąpił drastyczny spadek: z 4955 w 2013 r. do 44 w roku 2014, zgłoszonych podejrzeń zachorowań na gripę, co może być spowodowane faktycznym spadkiem liczby zachorowań bądź znacznym pogorszeniem zgłaszalności tych zachorowań przez podmioty lecznicze – w tym celu PPIS w Bytomiu wzmacnia nadzór na realizacją obowiązku zgłaszania przez lekarzy przypadków zakażeń i zachorowań na choroby zakaźne;

- ulegający sukcesywnej poprawie stan sanitarny szpitali i innych podmiotów leczniczych, w których na bieżąco wykonuje się zalecenia ujęte w decyzjach wydanych przez PPIS w Bytomiu;

- w zakresie stanu sanitarnego zakładów branży spożywczej – liczba zakładów podlegających nadzorowi (w porównaniu do roku 2013) zmniejszyła się o ok. 3% tj. ze 1573 w 2013 roku do 1525 w roku 2014. Przeprowadzono 1455 kontroli tj. o 5,3% więcej niż w roku 2013, w którym przeprowadzono takich kontroli 1382.

W roku 2014 zmniejszyła się (w stosunku do roku 2013) liczba wydanych decyzji administracyjnych (zarządzających) o 16,5% tj. z 613 w 2013 r. do 512 w 2014 r. związanych z usunięciem uchybień lub nieprawidłowości, co świadczy o polepszeniu warunków sanitarno – technicznych w kontrolowanych zakładach. Zmniejszyła się (o 15%) liczba wydanych mandatów karnych ze 140 w roku 2013 do 119 w roku 2014 za bieżący stan czystości i porządku w zakładach. W dalszym ciągu wzrasta liczba zakładów posiadających wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP, jak również w mniejszym stopniu w kontrolowanych obiektach stwierdza się brak utrzymania i prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności;

- odnotowany wzrost liczby wniesionych interwencji konsumentów, co wskazuje na większą świadomość klientów korzystających z usług obiektów, aczkolwiek liczba przeprowadzonych kontroli wykazujących zasadność interwencji wzrosła w porównaniu do roku 2013;

- stabilny i w dużej liczbie oceniany jako dobry stan sanitarny w grupach obiektów użyteczności publicznej tj. domy pomocy społecznej, zakłady fryzjerskie, hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe (kempingi, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, schroniska, pola biwakowe i inne), obiekty sportowe, cmentarze i zakłady pogrzebowe, ustępy publiczne stałe, port lotniczy, środki transportu publicznego oraz kąpielisk (baseny kąpielowe kryte i baseny kąpielowe odkryte). Dworce kolejowe i autobusowe oceniono jako dobre;

- stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych od 2012 roku ulega systematycznej poprawie. Wykonywane są bieżąco drobne naprawy i konserwacje pomieszczeń oraz ich wyposażenie w nowe meble edukacyjne dla dzieci i młodzież, z certyfikatami – w ramach posiadanych środków finansowych. Istnieje ponadto konieczność dalszego szerzenia profilaktyki zdrowotnej w placówkach oświatowo-wychowawczych, w zakresie przeciwdziałania szerzenia się chorób pasożytniczych (wszawica, świerzby, owsica, glistnica) z uwagi na zgłoszone w tym zakresie interwencje;

- zauważalna jest poprawa stanu bezpieczeństwa i higieny w zakładach pracy poprzez odpowiednie wykorzystanie osiągnięć nauki i techniki. Ponadto ulegają poprawie warunki sanitarno-higieniczne w środowisku pracy, a wśród pracodawców wzrasta świadomość zagrożeń występujących na stanowisku pracy w wyniku czego bardziej respektowane są przepisy prawne dotyczące zagadnień związanych z działalnością zakładu pracy.

Pracodawcy w dalszym ciągu zapominają o częstotliwości dokonywania pomiarów, jak również występują uwagi do opracowywanych ocen ryzyka zawodowego. Odnotowano ponadto wzrost liczby stwierdzonych przypadków chorób zawodowych z 5 w roku 2013 do 8 w roku 2014.

Mając na uwadze powyższe, przyjęcie informacji o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Tarnogórskiego za 2014 rok będzie inspiracją do podjęcia kolejnych działań przez Państwową Powiatową Inspekcję Sanitarną w Bytomiu, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego.

W związku z powyższym zasadne jest przyjęcie „Informacji o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Tarnogórskiego za 2014 rok”.